

Hallituksen esitys Eduskunnalle Tshekin kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen ja pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Luxemburgissa 4 päivänä lokakuuta 1993 tehdyn Eurooppa-sopimuksen Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tshekin välisestä assosiaatiosta sekä siihen Suomen, Ruotsin ja Itävallan liittymisestä aiheutuvista tarpeellisista mukautuksista tehdyn pöytäkirjan.

Eurooppa-sopimus kattaa vapaakaupan ohella poliittisen vuoropuhelun Tshekin ja Euroopan unionin välillä. Se sisältää myös määräyksiä muun muassa työvoiman liikkuvuudesta, yritysten perustamisesta, palvelujen kaupasta, maksuista ja pääomista.

Sopimus sisältää edelleen määräyksiä, jotka liittyvät yhteistoimintaan eri aloilla ja niihin liittyvien säännösten kehittämiseen ja parantamiseen. Johtavana periaatteena on pyrkimys Tshekin lainsäädännön yhdenmukaistamiseen Euroopan yhteisöjen säännösten mukaiseksi. Tavoitteena on parantaa asteittain Tshekin liittymisvalmiuksia unioniin. Sopimuksen johdannossa sopimuspuolet tunnustavat, että Tshekin lopullisena tavoitteena on jäsenyys Euroopan unionissa.

Suomi on liittymissopimuksen 102 artiklan mukaan sitoutunut soveltamaan 1 päivästä tammikuuta 1995 liittymissopimuksen 103 artiklan 1 kohdassa mainittujen sopimusten määräyksiä. Näitä ovat muun muassa Euroo-

pan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden Bulgarian, Puolan, Romanian, Slovakian, Tshekin ja Unkarin kanssa tekemät Eurooppa-sopimukset. Näihin sopimuksiin Suomen ja muiden uusien jäsenvaltioiden liittymisestä aiheutuvista tarpeellisista mukautuksista on laadittu erilliset pöytäkirjat, jotka Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 10 päivänä toukokuuta 1999 ja jotka Tshekin osalta allekirjoitettiin Brysselissä 29 päivänä marraskuuta 1999. Vasta mukautuspöytäkirjan valmistuttua sopimus voidaan tuoda muodollisesti hyväksyttäväksi.

Asiallisesti pöytäkirjat merkitsevät Suomen liittymissopimuksen 102 artiklassa olevan sopimusmääräyksen toimeenpanoa. Pöytäkirjoilla ei siten tehdä tosiasiallisia muutoksia mainittuihin kuuteen Eurooppa-sopimukseen, vaan tilanne säilyy samana kuin Suomen liittymissopimuksen allekirjoitushetkellä.

Esitys ei liity valtion talousarvioesitykseen. Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi sopimuksen ja pöytäkirjan määräysten voimaansaattamisesta. Sopimus ja pöytäkirja tulevat voimaan, kun kaikki sopimuspuolet ovat ne hyväksyneet omien menettelyjensä mukaisesti. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimus ja pöytäkirja tulevat voimaan.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

1.1. Sopimuksen tausta

Euroopan yhteisö on tehnyt kymmenen Keski-Euroopan maan (Bulgaria, Latvia, Liettua, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Tshekki, Unkari ja Viro) kanssa Eurooppa-sopimukset. Ne ovat laaja-alaisia jaetun toimivallan sopimuksia, jotka kattavat vapaa-kaupan lisäksi poliittisen vuoropuhelun ja määräyksiä yhteistyön kehittämiseksi useilla eri aloilla. Ne eivät kuitenkaan laajuudeltaan ja kattavuudeltaan ole ETA-sopimuksen veroisia. Kaikkien Eurooppa-sopimusten johdantoon sisältyy maininta Euroopan unionin jäsenyydestä lopullisena tavoitteena.

Eurooppa-sopimukset ovat EY:n perustamissopimuksen 238 artiklan (nykyinen EY 310 artikla) nojalla tehtyjä assosiaatiosopimuksia. Ne ovat jaetun toimivallan sopimuksia, jotka sisältävät sekä yhteisön että jäsenmaiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Eurooppa-sopimusten kauppapoliittisten määräysten osalta yhteisön toimivalta on yksinomainen. Useimmat muut sopimusten kattamat yhteistyöalat sen sijaan sisältävät myös jäsenmaiden toimivaltaan kuuluvia asioita. Sopimukset edellyttävät siksi sekä yhteisön että jäsenmaiden hyväksymistä. Sopimukset ovat pääperiaatteiltaan samantyyppisiä, mutta ne sisältävät tiettyjä maakohtaisia eroja.

Tshekin Eurooppa-sopimus allekirjoitettiin Luxemburgissa 4 päivänä lokakuuta 1993 ja se tuli voimaan 1 päivänä helmikuuta 1995. Suomi sitoutui liittymissopimuksen 102 artiklan mukaan soveltamaan sitä 1 päivästä tammikuuta 1995 liittymissopimuksen 103 artiklan 1 kohdan perusteella.

1.2. Sopimuksen pääasiallinen sisältö

Eurooppa-sopimukset kattavat vapaakaupan ohella poliittisen vuoropuhelun sekä määräyksiä muun muassa työvoiman liikkuvuudesta, yritysten perustamisesta, palvelujen kaupasta, maksuista ja pääomista.

Sopimukset sisältävät lisäksi määräyksiä yhteistoiminnasta eri aloilla ja vastaavien säännösten kehittämisestä ja parantamisesta. Johtavana periaatteena on pyrkimys Tshekin lainsäädännön yhdenmukaistamiseen Euroopan yhteisöjen säännösten kanssa sopimuksen sisältämällä yhteistyöaloilla. Yhdenmukaistamisella pyritään asteittain parantamaan Tshekin mahdollisuuksia liittyä Euroopan unioniin. Yhteistyöaloja koskevat määräykset ovat varsin väljiä, ja niillä pyritään osaltaan tukemaan kyseisten alojen instituutioiden luomista ja toimintaa. Tarvittaessa assosiaationeuvosto ja assosiaatiokomitea määrittelevät asianmukaiset menettelyt yhteistyön kehittämiseksi.

Eurooppa-sopimuksia hallinnoivat assosiaationeuvostot, jotka kokoontuvat vähintään kerran vuodessa ministeritasolla. Assosiaationeuvostot seuraavat sopimusten toteutumista ja tekevät tarvittaessa suosituksia niiden muuttamiseksi tai täydentämiseksi. Assosiaatiokomiteoissa käsitellään sopimukseen liittyviä kysymyksiä virkamiestasolla.

1.3. Sopimuksen poliittinen merkitys

Eurooppa-sopimuksella perustetaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tshekin välinen assosiaatio. Sen eräänä tavoitteena on luoda puitteet sopimuspuolten väliselle vuoropuhelulle, jotta mahdollistettaisiin tiiviiden poliittisten suhteiden kehittäminen. Suhteiden kehittämiseen liittyvät säännölliset korkeimman tason poliittiset tapaamiset. Niissä voidaan käsitellä kaikkia molempia sopimuspuolia kiinnostavia kysymyksiä muutosprosessin tukemiseksi ja ulkopoliittikkaa koskevien kannanottojen yhdenmukaistamiseksi. Unioni ja sen jäsenmaat käyvät Tshekin kanssa tätä poliittista vuoropuhelua vahvistettujen muotojen mukaisesti. Ministeritasolla kahdenvälistä poliittista vuoropuhelua käydään assosiaationeuvostossa. Sopimus luo entistä paremmat monenväliset institutionaaliset puitteet poliittisten suhteiden kehittämiseksi. Sopimus sisältää myös

määräyksiä parlamentaarisen tason vuoropuhelusta.

Suomen kahdenväliset poliittiset suhteet Tshekin kanssa ovat kehittyneet suotuisasti. On huomattava, että Eurooppa-sopimus ei korvaa kahdenvälisiä suhteita vaan toimii niitä täydentäen.

1.4. Sopimuksen kauppapoliittinen merkitys

Sopimuksella on myönteisiä vaikutuksia aikaisempaan tilanteeseen verrattuna. Tämä johtuu siitä, että Suomen ja Tshekin väliset kahdenväliset kaupalliset sopimukset ennen Suomen EU-jäsenyyttä eivät olleet yhtä kattavia kuin Eurooppa-sopimus. Suomen EU-jäsenyyden myötä kahdenväliset kaupalliset sopimukset irtisanottiin.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella on EU:n ja Tshekin kauppavaihdon kehitykselle suuri merkitys sen perustaessa sopimuspuolten välille vapaakauppa-alueen. Sopimuksessa annetut molemminpuoliset myönnytykset ovat kuitenkin luonteeltaan asymmetrisiä siten, että EU:n antamat etuisuudet ovat olennaisesti Tshekin antamia myönnytyksiä suuremmat ja EU:n soveltamat siirtymäajat olennaisesti Tshekin siirtymäaikoja lyhyemmät. Teollisuustuotteiden osalta EU poistaa tullit valtaosin lähes välittömästi ja herkiltäkin aloilta viiden vuoden kuluessa Tshekin saadessa eri sektoreille kolmesta yhdeksään vuoteen kestävänsiirtymäajan. Maataloustuotteiden ja jalostettujen maataloustuotteiden osalta sopimuspuolet antavat toisilleen vastavuoroisia myönnytyksiä, joista neuvotellaan vuosittain edelleen.

Eurooppa-sopimus tarjoaa taloudellisen yhteistyön ja kaupan osalta myös Suomelle ja suomalaisille yrityksille entistä paremmat yhteistyö- ja vientimahdollisuudet kolmansiiin maihin verrattuna. Uudentyyppiseen yhteistyöhön liittyvien toimintojen taloudellisia vaikutuksia ei tässä yhteydessä ole mahdollista arvioida. Niitä koskeva päätöksenteko toteutetaan valtion tulo- ja menoarvion puitteissa.

2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei ole organisaatioon tai henkilöstöön kohdistuvia vaikutuksia. Sopimuksen hallinnointiin liittyvät assosiaationeuvostojen ja -komiteoiden kokoukset voidaan hoitaa tavanomaisen käytännön edellyttämällä tavalla nykyisellä henkilöstöllä.

2.3. Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia. Sen tavoitteena on kuitenkin parantaa ydinenergian käytön turvallisuutta (80 artikla) sekä kehittää ja vahvistaa yhteistyötä ympäristön ja ihmisten terveyden suojelussa. Sopimus sisältää lukuisia ympäristönsuojelua koskevia yhteistyöaloja (81 artikla). Sopimuksen voidaan olettaa omalta osaltaan edesauttavan Tshekin ympäristölainsäädännön yhdenmukaistamista EY:n vastaavan lainsäädännön kanssa.

2.4. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Esityksellä pyritään osaltaan siihen, että laillisesti maassa oleskelevien sopimusvaltioiden kansalaisten oikeusturva ja tasa-arvo työ- ja sosiaalilainsäädännössä paranee. Sopimus edellyttää muun muassa sitä, ettei assosiaatiomaan kansalaisia saa syrjiä esimerkiksi työolojen, palkan tai irtisanomismääräysten osalta. Myös eläke-etuudet pyritään huomioimaan ja yhteensovittamaan työskentelymaasta riippumatta. Sopimus ei vaikuta jäsenvaltioissa voimassaoleviin maahantuloa koskeviin säännöksiin.

3. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu ulkoasiainministeriössä virkatyönä. Sopimuksesta on pyydetty lausunnot kauppa- ja teollisuusministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, oikeusministeriöltä, opetusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työministeriöltä, valtiovarainministeriöltä ja ympäristöministeriöltä sekä Suomen Pankilta, kilpailuvirastolta ja tullihallitukselta.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Ottaen huomioon Eurooppa-sopimusten laajuuden ja sen, että Tšekin Eurooppa-sopimus on julkaistu kokonaisuudessaan Euroopan yhteisöjen virallisen lehden suomen-

kielisen laitoksen erityispainoksessa 1994 (11. luku: Ulkosuhteet, nide 36, EYVL L 360, s. 1), tämän hallituksen esityksen liitteeksi on otettu varsinaisen sopimustekstin lisäksi vain ne sopimuksen liitteet ja pöytäkirjat, joilla on merkitystä eduskunnan hyväksymisen kannalta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

Sopimuksen johdannossa todetaan, että Tshekin lopullinen tavoite on jäsenyys yhteisössä ja että assosiaatio auttaa Tshekkiä tämän tavoitteen saavuttamisessa.

1 artiklassa perustetaan EU:n ja Tshekin välille assosiaatio ja luetellaan assosiaation tavoitteet.

I OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

2—5 artiklassa selostetaan poliittista vuoropuhelua. Poliittinen vuoropuhelu on merkittävä osa sopimusta ja kuuluu EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaan. *2 artiklassa* todetaan sopimuspuolten aloittavan säännöllisen vuoropuhelun, joka muun muassa edistää Tshekin täysimääräistä yhdentymistä demokraattisten valtioiden yhteisöön ja sopimuspuolten näkökantojen lähestymistä turvallisuuskysymyksissä. *3 artiklassa* todetaan, että ministeritasolla poliittista vuoropuhelua käydään assosiaationeuvostossa. *4 artiklassa* luetellaan muita tapoja ja menettelyjä poliittisen vuoropuhelun käymiseksi. *5 artiklan* mukaan parlamentaarisisella tasolla vuoropuhelua käydään parlamentaarisisessa assosiaatiokomiteassa.

II OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

6 ja 7 artikla sisältää sopimuksen yleiset periaatteet. *6 artiklassa* on viittaukset ETY-Kin Helsingin ja Pariisin päätösasiakirjoihin koskien demokraattisia periaatteita ja ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä markkinatalouden periaatteita. *7 artiklan* mukaan assosiaatioon kuuluu enintään kymmenen vuoden siirtymäkausi, joka koostuu kahdesta peräkkäisestä viisivuotisesta vaiheesta. Assosiaa-

tioneuvosto tarkastelee säännöllisesti sopimuksen soveltamista ja Tshekin taloudellisten uudistusten toteuttamista.

III OSASTO

TAVAROIDEN VAPAA LIKKUVUUS

8 artikla sisältää määräyksen vapaakauppa-alueen perustamisesta siirtymäaikoineen. Perustulli, jonka perusteella peräkkäiset alennukset on toteutettava, muodostuu jokaisen tuotteen osalta Tshekin ja Slovakian liittotasavallan tosiasiallisesti 29 päivänä helmikuuta 1992 soveltamasta kaikkia koskevasta tullista.

I LUKU

Teollisuustuotteet

9—18 artiklassa todetaan asiallisesti se, että Tshekin teollisuustuotteilla on tulliton ja kiintiötön markkinoillepääsy EU:n alueelle arkoja tuotteita lukuunottamatta, joilla on kolmen vuoden siirtymäaika. Yhteisö saa vastaavasti osalle tuotteistaan tullittoman ja kiintiöttömän markkinoillepääsyn Tshekkiin sopimuksen voimaantullessa. Eri alojen aroille tuotteille on voimaantulopäivästä kolmesta yhdeksään vuoteen kestävä siirtymäaika. *16 artikla* käsittelee tekstiilituotteisiin sovellettavaa järjestelmää (pöytäkirja nro 1). *17 artikla* käsittelee hiili- ja terästuotteisiin sovellettavaa järjestelmää (pöytäkirja nro 2).

II LUKU

Maatalous

19—22 artiklassa todetaan maataloutta koskevat järjestelyt. Käytännössä ratkaisu (liitteet I, XIa, XIb, XII, XIII ja XIV) on perustuotteiden osalta kolmiosainen ja perustuu

suosituimmuusetujen konsolidointiin lisättyinä niillä tuotteilla, joiden osalta ei yhteisön maatalouspolitiikan mukaan sovelleta tuontimaksuja vaan ainoastaan tulleja. Naudan- ja siipikarjanlihalle, muille lihavalmisteille, hedelmille ja vihanneksille sekä mehuille yhteisö antaa kiintiöt, joiden rajoissa sovelletaan alennettuja tulleja/tuontimaksuja. Jalostettujen tuotteiden kauppaan (pöytäkirja nro 3) sovelletaan niinkään eräitä tariffimyönnytyksiä. 22 artiklassa todetaan, että maatalous- tuotteiden kauppaan sovelletaan suojalauseketta (31 artikla), joka mahdollistaa yksipuoliset suojatoimet tarvittaessa.

III LUKU

Kalastus

23 ja 24 artikla sisältää kalastustuotteita koskevia määräyksiä (liite XV).

IV LUKU

Yhteiset määräykset

25—37 artikla sisältää sopimuspuolten välistä kauppaa koskevia yhteisiä määräyksiä. 26 artiklassa todetaan, että uusia tuonti- tai vientitulleja tai määrällisiä rajoituksia ei saateta voimaan. Sopimuspuolten tuotteiden verotuksellisesta samanarvoisuudesta on määräyksiä 27 artiklassa. 28 artiklan mukaan sopimus ei estä tulliliittojen perustamista. 29 artiklassa on määräyksiä poikkeuksellisista toimenpiteistä. 30 artiklassa määrätään polkumyynnistä. 31 artiklassa on määräyksiä tuontihäiriöistä. 32 artikla sisältää lausekkeen riittämättömästä tarjonnasta.

33 artikla koskee valtion monopoleja, jotka on mukautettava niin, ettei viidennen vuoden loppuun mennessä sopimuksen voimaantuloa esiinny syrjintää sopimuspuolten välillä. 34 artiklassa määrätään suojatoimista. 35 artiklassa on määräys alkuperäsäännöistä (pöytäkirja nro 4). 36 artiklassa on lueteltu kauppaa koskevia poikkeuksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden takia. 37 artikla koskee Tshekin sekä Espanjan ja Portugalin väliseen kauppaan liittyviä erityismääräyksiä (pöytäkirja nro 5).

IV OSASTO

TYÖNTEKIJÖIDEN LIKKUVUUS, SIJOITTAUTUMISOIKEUS, PALVELUJEN TARJONTA

I LUKU

Työntekijöiden liikkuvuus

38 artiklan mukaan jonkin jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviä Tshekin kansalaisia ei saa syrjiä kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa. Myös työntekijän aviopuolisolla ja lapsilla on pääsy jäsenvaltion työmarkkinoille edellä mainitun työntekijän työluvan voimassaolon ajan. Poikkeuksen muodostavat kausityöntekijät ja 42 artiklassa tarkoitettujen kahdenvälisen sopimusten perusteella saapuneet työntekijät. Tämä ei silti estä jäsenvaltiota soveltamasta 42 artiklan mukaiseen kahdenväliseen sopimukseen mahdollisesti sisältyvää, työntekijän perheenjäsenelle edullisempaa määräystä. 38 artiklan 2 kohdan mukaan Tshekin on taattava vastaavat oikeudet siellä laillisesti työtä tekeville jäsenvaltioiden kansalaisille sekä heidän Tshekinissä laillisesti oleskeleville puolisolleen ja lapsilleen, jollei sovellettavista määräyksistä muuta johdu.

59 artiklan mukaan sopimuksen määräyksillä ei ole tarkoitus vapauttaa työvoiman liikkuvuutta, vaan kukin yksittäinen jäsenvaltio voi säädellä assosiaatiomaan kansalaisten maahantuloa oleskelu- ja työluvilla kansallisten säännöstensä mukaisesti. Suomessa tehtävään työhön sovelletaan Suomen työlainsäädäntöä. Lisäksi työluvan myöntämisen eräs edellytys on, että ulkomaalaisen palkkaja työehdot ovat voimassaolevien työehtosopimusten mukaiset.

Ulkomaalaisen maahantulosta, oleskelusta ja työnteosta säädetään ulkomaalaislaissa (378/1991). Työlupaa koskevien säännösten soveltamisesta säädetään ulkomaalaisasetuksessa (142/1994) sekä työministeriön asetuksen nojalla antamassa määräyksessä (M 2/1999). Työntekijän perheenjäsenille työluvat myönnetään työvoimapolitiittista harkintaa soveltamatta ajaksi, joka määräytyy perheen maassaoleskelun perusteena olevan oleskelu-

luvan mukaan. Pysyvä oleskelulupa myönnetään kahden vuoden maassaoleskelun jälkeen. Pysyvän oleskeluluvan saanut henkilö ja hänen perheenjäsenensä voivat tehdä työtä ilman työlupaa.

39 artikla sisältää määräyksiä sosiaaliturvan yhteensovittamisesta. Niiden mukaan Euroopan unionin jäsenvaltioissa työskentelevien tshekkiläisten työntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä siellä täyttämät vakuutus-, työskentely- tai asumiskaudet lasketaan yhteen muun muassa eläkkeitä varten. Artiklan toisen alakohdan mukaan siinä määriteltyt eläkkeet voidaan vapaasti siirtää maksavan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Kolmanneksi tshekkiläiset työntekijät saavat perhevastukset jäsenmaan alueella olevia perheenjäseniään varten. Tshekki myöntää puolestaan edellä mainituissa toisessa ja kolmannessa alakohdassa tarkoitettua kohtelua vastaavan kohtelun alueellaan oleville jäsenmaiden kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen.

40 artiklan mukaan edellisessä artiklassa esitetyn tavoitteen saavuttamiseksi assosiaationeuvosto antaa päätöksellään asianmukaiset määräykset sekä hallinnolliset säännöt. Neuvoston antamat määräykset eivät kuitenkaan saa vaikuttaa 41 artiklan mukaan jäsenvaltioiden ja Tshekin kahdenvälisistä sopimuksista aiheutuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jos niissä annetaan Tshekin ja jäsenvaltioiden kansalaisille edullisempi kohtelu.

Edellä mainituilla sopimusmääräyksillä ei ole vaikutusta nykyiseen tilanteeseen yhteensovittaessa Suomen ja Tshekin sosiaaliturvalainsäädäntöä. 39 artiklaan on kirjattu tavoite, jonka toteuttaminen tapahtuu aikanaan assosiaationeuvoston päätöksellä.

42 artiklassa todetaan, että tshekkiläisten työntekijöiden työnsaantimahdollisuudet, jotka jäsenvaltiot antavat heille kahdenvälisten sopimusten nojalla, olisi säilytettävä tai niitä olisi mahdollisuuksien mukaan parannettava. Assosiaationeuvosto tarkastelee muiden parannusten myöntämistä.

43 artiklan mukaan assosiaationeuvosto tarkastelee 7 artiklassa tarkoitettujen toisen vaiheen aikana tai aikaisemminkin muita keinoja työntekijöiden liikkuvuuden parantamiseksi ja antaa tästä suosituksia.

44 artiklan mukaan EY antaa Tshekille teknistä apua sosiaaliturvajärjestelmän rakentamisessa edistääkseen työvoiman uudelleen suuntautumista rakennemuutoksen yhteydessä.

II LUKU

Sijoittautuminen

45—55 artikla koskee sijoittautumista. Sopimuspuolet takaavat toistensa alueille sijoittautuneille yhtiöilleen, tytäryhtiöilleen ja sivuliikkeille tasapuolisen kohtelun. Lähtökohdiana on syrjinnän poistaminen mahdollisimman pitkälle.

46 ja 50 artikla sisältää määräyksiä rahoituspalveluista. 51 artiklassa selostetaan sijoittautumista koskevia poikkeusedellytyksiä (esimerkiksi jonkin alan rakennemuutos). Poikkeusten takaraja on kahdeksan vuotta sopimuksen voimaantulosta.

III LUKU

Palvelujen tarjonta yhteisön ja Tshekin välillä

56—58 artikla säätelee palvelujen tarjontaa. 56 artiklan 1 kohdassa todetaan, että palvelujen osalta sitoudutaan siihen, että myös sellaiset yritykset, jotka eivät toimi toisen sopimuspuolen alueella, saavat vähitellen tarjota palvelujaan.

56 artiklan 2 kohdassa todetaan, että johonkin jäsenvaltioon sijoittuvalla tshekkiläisellä yhtiöllä on oikeus tietyin edellytyksin siirtää yhtiön sisäisesti työntekijöitä jäsenvaltioon ja vastaavasti palvelujen tarjoamiseen liittyviin johto- ja erityistehtäviin lähetettävälle tulee tietyin edellytyksin sallia maahan-tulo. Sopimuksessa määriteltyjen ehtojen täytyessä voidaan Suomessa voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaan kyseiset oleskelu- ja työluvat myöntää, mikäli oleskelun luonne edellyttää työlupaa.

57 artiklassa sopimuspuolet sitoutuvat noudattamaan kansainvälisen meriliikenteen osalta tehokkaasti periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vapaasta pääsystä markkinoille ja liikenteeseen. Lento- ja maaliiken-

teessä molemminpuolisesta markkinoillepääsystä sovitaan myöhemmin tehtävissä erityisissä liikennesopimuksissa.

IV LUKU

Yleiset määräykset

59 artiklan sisältöä on käsitelty edellä 38 artiklan yhteydessä. 59 artiklassa todetaan lisäksi, että IV osaston II, III ja IV luvun määräyksiä mukautetaan asteittain palvelujen kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATS) mukaiseksi.

V OSASTO

MAKSUT, PÄÄOMAT, KILPAILU JA MUUT TALOUDELLISET MÄÄRÄYKSET, LAINSÄÄDÄNTÖJEN LÄHENTÄMINEN

I LUKU

Juoksevat maksut ja pääomien liikkuvuus

60 artiklan mukaan sopimuspuolet sitoutuvat hyväksymään kaikki vapaissa valuutoissa suoritettavat maksut, jos niihin liittyvät liiketoimet koskevat sopimuksen mukaisesti vapautettua tavaroiden, palvelujen tai henkilöiden liikkuvuutta sopimuspuolten välillä.

61 artiklan mukaan sopimuspuolet varmistavat pääoman vapaan liikkuvuuden niiden yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu isäntämaan lainsäädännön mukaisesti, sekä voittojen kotiuttamisen. Pääoman vapaa liikkuvuus ja voittojen kotiuttaminen varmistetaan viiden vuoden kuluessa niiden investointien osalta, jotka liittyvät Tshekissä itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien yhteisön kansalaisten sijoittautumiseen.

62 artiklan mukaan sopimuspuolet toteuttavat viiden vuoden kuluessa toimenpiteet, joilla luodaan edellytykset sille, että pääomien vapaata liikkuvuutta koskevia yhteisön sääntöjä voidaan myöhemmin ryhtyä soveltamaan.

63 artikla antaa Tshekille, mikäli Tshekin valuutan täydellistä vaihdettavuutta ei ole toteutettu, mahdollisuuden poikkeuksellisissa olosuhteissa soveltaa luottojen myöntämi-

seen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoituksia Kansainvälisen valuuttarahaston sallimissa puitteissa.

II LUKU

Kilpailu ja muut taloutta koskevat määräykset

64 artiklan mukaan yritysten väliset sopimukset kilpailun rajoittamiseksi, määräävän markkina-aseman väärinkäyttö ja kilpailua vääristävät valtion tuet ovat yhteensopimattomia sopimuksen kanssa. Tämä vastaa EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (nykyinen EY 81 artikla) 1 kohtaa, joka on eräs yhteisön keskeisimmistä kilpailusäännöistä, sekä 86 artiklaa (nykyinen EY 82 artikla; määräävä markkina-asema) ja 92 artiklaa (nykyinen EY 87 artikla; valtion tuet). Tshekin valtion tukia koskevista poikkeuksista on säädetty 64 artiklan kohdissa 4, 5, 6 ja 8.

65 artiklan mukaan maksutasesyistä toteutettavia tuontirajoituksia pyritään välttämään ja ilmoittamaan niistä hyvissä ajoin.

66 artiklassa todetaan assosiaationeuvoston varmistavan julkisten yritysten osalta ja niiden yritysten osalta, joille on myönnetty erityisoikeuksia, että Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 90 artiklan (nykyinen EY 86 artikla) periaatteita noudatetaan.

67 artiklassa Tshekki vahvistaa jatkavansa henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelun parantamista. Tshekki liittyy samalla näitä koskeviin kansainvälisiin sopimuksiin.

68 artiklan mukaan pääsyä julkisiin hankintoihin pidetään vastavuoroisesti suotavana ja ketään syrjimättä.

III LUKU

Lainsäädäntöjen lähentäminen

69 artiklassa sopimuspuolet tunnustavat, että Tshekin taloudellinen yhdentyminen yhteisöön riippuu ratkaisevasti lainsäädäntöjen lähentämisestä. 70 artiklassa luetellaan ne alat, joilla lähentyminen on erityisen tärkeää (muun muassa tullilainsäädäntö, yhtiöoikeus, pankkioikeus, yritysten kirjanpito ja verotus).

71 artiklan mukaan EY antaa Tshekille edellä mainittujen toimien toteuttamiseksi teknistä apua.

VI OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDEN ALALLA

72—96 artiklassa käsitellään yhteistyötä talouden eri aloilla. Menettelyt ja toimet suunnitellaan siten, että niillä edistetään Tshekin taloudellista kehitystä.

Yhteistyöaloja ovat: yhteistyö teollisuuden alalla (73 artikla), investointien edistäminen ja turvaaminen (74 artikla), teollisuusstandardit ja vaatimustenmukaisuuden arviointi (75 artikla), yhteistyö tieteen ja teknologian alalla (76 artikla), opetus ja koulutus (77 artikla), maatalous ja siihen liittyvä teollisuus (78 artikla), energia (79 artikla), ydinturvallisuus (80 artikla), ympäristö (81 artikla), liikenne (82 artikla), televiestintä (83 artikla), pankki-, vakuutus- ja muut rahoituspalvelut (84 artikla), rahapolitiikka (85 artikla), rahanpesu (86 artikla), alueiden kehittäminen (87 artikla), sosiaalialan yhteistyö (88 artikla), matkailu (89 artikla), pienet ja keskisuuret yritykset (90 artikla), tiedotus ja viestintä (91 artikla), kuluttajansuoja (92 artikla), tulli (93 artikla), tilastoalan yhteistyö (94 artikla), taloustieteet (95 artikla) ja huumausaineet (96 artikla). Edellä mainittujen alojen yhteistyötä koskevat määräykset ovat pääsääntöisesti väljiä ja luonteeltaan tavoitteellisia.

VII OSASTO

KULTTUURIYHTEISTYÖ

97 artiklassa luetellaan kulttuuriyhteistyön eri alat.

VIII OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ

98—103 artiklassa mainitaan rahoitusavun lähteet kuten Euroopan investointipankki, PHARE-ohjelma ja G-24 rahoitusapu. 100 artiklassa todetaan, että yhteisön rahoitusapu tavoitteineen määritellään maaohjelmassa, mistä on informoitava assosiaationeuvostoa.

101 artiklassa todetaan G-24 rahoitusavun tarkoituksena olevan muun muassa saada Tshekki siirtymään vaihdettavaan valuuttaan. 102 artiklassa todetaan, että rahoitusapu arvioidaan Tshekin kehityksen tarpeiden ja tason perusteella ottaen huomioon sen vastaanottokyky. 103 artiklassa todetaan, että yhteisön avustukset sovitetaan yhteen muista lähteistä tulevien avustusten kanssa.

IX OSASTO

INSTITUTIONAALISET, YLEISET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

104—109 artiklassa annetaan assosiaationeuvostoa koskevia määräyksiä. Assosiaationeuvosto valvoo sopimuksen täytäntöönpanoa. Se kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa tai tarpeen vaatiessa. Neuvosto tarkastelee tärkeimpiä sopimukseen liittyviä kysymyksiä sekä sopimuspuolien edun kannalta merkityksellisiä kansainvälisiä kysymyksiä.

Assosiaationeuvosto muodostuu unionin neuvoston ja komission jäsenistä sekä Tshekin hallituksen nimeämistä jäsenistä. Sen puheenjohtajana toimivat vuorotellen Euroopan unionin neuvoston jäsen ja Tshekin hallituksen jäsen työjärjestyksen sääntöjen mukaisesti. Neuvostossa voidaan edustautua myös sijaistasolla.

Assosiaationeuvosto käyttää päätösvaltaa sopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tehdyt päätökset sitovat sopimuspuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Neuvosto voi antaa myös suosituksia.

Assosiaationeuvosto tekee päätökset ja antaa suositukset sopimuspuolten yhteisellä sopimuksella.

Kumpikin sopimuspuoli voi saattaa sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevan riidan neuvoston käsiteltäväksi, ja se voi ratkaista riidan päätöksellään. Jos assosiaationeuvosto ei kykene ratkaisemaan erimielisyyttä, käytetään välimiesmenettelyä.

Assosiaationeuvostoa avustaa assosiaatiokomitea, joka muodostuu unionin neuvoston ja Euroopan komission jäsenten edustajista sekä Tshekin hallituksen, tavallisesti korkean tason virkamiesedustajista. Neuvosto määrää työjärjestyksessään assosiaatiokomitean teh-

tävät, joihin sisältyvät erityisesti assosiaationeuvoston kokousten valmistelu ja kyseisen komitean toiminnan varmistaminen. Neuvosto voi siirtää toimivaltaansa assosiaatiokomitealle.

110—112 artikla sisältää parlamentaarista assosiaatiokomiteaa koskevat määräykset. Niiden mukaisesti perustetaan parlamentaarinen komitea, joka muodostaa puitteet Tshekin parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenten kokoontumiselle ja mielipiteiden vaihdolle. Se kokoontuu säännöllisin itse määräämnsä väliajoin.

113 artiklassa sitoudutaan varmistamaan sopimuspuolten kansalaisten pääsy toimivaltaisiin tuomioistuimiin. *114 artikla* sisältää sopimuksen sallitut poikkeusmääräykset. *115 artiklassa* selvitetään sopimuksen soveltamisalan syrjintämääräykset.

116 artiklassa todetaan, ettei Tshekistä peräisin oleviin tuotteisiin sovelleta niitä yhteisöön tuotaessa jäsenmaiden keskenään soveltamia järjestelyjä edullisempia järjestelyjä sekä että Tshekkiin IV osaston ja V osaston I luvun mukaan sovellettu järjestely ei ole edullisempi kuin jäsenvaltioiden keskenään soveltama järjestely.

117—122 artiklassa annetaan sopimuksen toimeenpanoon ja voimaantuloon liittyviä tarkempia määräyksiä.

123 artiklan 3 kohdan mukaan sopimus korvaa voimaan tultuaan Brysselissä 7 päivänä toukokuuta 1990 allekirjoitetun Euroopan talousyhteisön, Euroopan atomieneryhteyshäyhteisön sekä Tshekin ja Slovakian liittotasavallan välisen kauppaa ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen sekä ennen tämän sopimuksen voimaantuloa Brysselissä 28 päivänä kesäkuuta 1991 parafoidun Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Tshekin ja Slovakian liittotasavallan välisen pöytäkirjan.

124 artiklassa annetaan tarkentavia määräyksiä siitä, mitä tarkoitetaan "tämän sopimuksen voimaantulopäivällä".

2. Mukautuspöytäkirjan sisältö

2.1. Yleistä

Suomi on liittymissopimuksen 102 artiklan mukaan sitoutunut soveltamaan 1 päivästä tammikuuta 1995 liittymissopimuksen 103

artiklan 1 kohdassa mainittujen sopimusten määräyksiä. Näitä ovat muun muassa Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden Bulgarian, Puolan, Romanian, Slovakian, Tshekin ja Unkarin kanssa tekemät Eurooppa-sopimukset. Näihin sopimuksiin Suomen ja muiden uusien jäsenvaltioiden (Ruotsi ja Itävalta) liittymisestä aiheutuvista mukautuksista on laadittu erilliset pöytäkirjat, jotka Tshekin ja EU:n jäsenvaltioiden osalta allekirjoitettiin Brysselissä 29 päivänä marraskuuta 1999.

Asiallisesti pöytäkirja Tshekin osalta merkitsee Suomen liittymissopimuksen 102 artiklassa olevan sopimusmääräyksen täytäntöönpanoa. Pöytäkirjalla ei siten tehdä tosiasiallisia muutoksia Tshekin Eurooppa-sopimukseen, vaan tilanne säilyy samana kuin Suomen liittymissopimuksen allekirjoitushetkellä. Pöytäkirja ei aiheuta taloudellisia tai poliittisia muutoksia nykytilaan verrattuna, koska Suomi on noudattanut Tshekin Eurooppa-sopimuksen määräyksiä 1 päivästä tammikuuta 1995 lukien.

Pöytäkirjat tulevat voimaan, kun kaikki kyseisten kuuden Eurooppa-sopimuksen sopimuspuolet sekä myös Suomi, Ruotsi ja Itävalta ovat ne hyväksyneet.

2.2. Pöytäkirjan sisältö

Pöytäkirjan ensimmäinen artikla sisältää määräyksen Suomen, Ruotsin ja Itävallan tulemisesta Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tshekin Eurooppa-sopimuksen sopimuspuoliksi.

Toisen artiklan mukaan suomen ja ruotsin kielellä laadittu Eurooppa-sopimus liitteineen ja pöytäkirjoineen sekä julistuksineen tulee yhtä todistusvoimaiseksi alkuperäisten tekstien kanssa.

Kolmannessa artiklassa määrätään, että Eurooppa-sopimuksen erottamattomaksi osaksi tulevan mukautuspöytäkirjan hyväksyminen tapahtuu sopimuspuolten omien menettelyjen mukaisesti.

Neljännän artiklan mukaan pöytäkirja tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet kyseisten menettelyjen päätökseen saattamisesta 3 artiklan mukaisesti.

Viidennen artiklan mukaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristö on pöytäkirjan tallettaja.

Kuudennen artiklan mukaan pöytäkirja laaditaan kahtena kappaleena 12 kielellä ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

3. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lain 1 § sisältää säännöksen, jolla saatetaan voimaan lailla ne Tshekin kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan.

2 §. Lain 2 § sisältää säännöksen, jonka mukaan lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä tasavallan presidentin asetuksella.

3 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin sopimus ja sen mukautuspöytäkirja tulevat Suomen osalta voimaan.

4. Voimaantulo

Sopimuksen 123 artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet hyväksyvät sopimuksen omen menettelyjensä mukaisesti. Sopimus ja mukautuspöytäkirja tulevat voimaan sitä päivää, jona sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen hyväksymismenettelyjen täytäntöönpanosta, seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä. Hyväksymisestään ovat hallituksen esityksen antamisajankohtaan mennessä ilmoittaneet Irlanti, Luxemburg, Portugali, Ruotsi, Saksa ja Tanska. Esitykseen sisältyvä laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohdantana samaan aikaan kuin sopimus ja sen mukautuspöytäkirja tulevat Suomen osalta voimaan.

Tshekin Eurooppa-sopimus ja sen mukautuspöytäkirja sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Esitykseen liittyvän voimaansaattamislain voimaantulemiselle on siten saatava itsehallintolain 59 § 2 momentin mukaan Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyminen.

5. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Tshekin Eurooppa-sopimus on niin sanottu jaetun toimivallan sopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltion ja osittain yhteisön toimivaltaan. Suomi hyväksyy siten sopimuksen ja sen mukautuspöytäkirjan perustuslain 93 §:n 1 momentin ja 94 §:n mukaisesti niiltä osin kuin sopimuksen määräykset kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan. Sopimuksen kauppapoliittisten määräysten osalta yhteisön toimivalta on yksinomainen. Useat muut sopimuksen kattamat yhteistyöalat sisältävät sen sijaan myös jäsenmaiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, koska yhteisöllä on yhteisön oikeuden nykyisessä kehitysvaiheessa verrattain rajoitettu toimivalta kolmansien valtioiden kansalaisten liikkuvuutta koskevissa asioissa. Tällaisia aloja sisältyy erityisesti työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjontaa koskeviin määräyksiin. Nizzan sopimuksen voimaantullessa palvelut sisällytetään yhteisen kauppapolitiikan alaan, vaikkakin jäsenvaltioilla säilyy myös oikeus ylläpitää ja tehdä niitä koskevia sopimuksia kolmansien osapuolten kanssa. Yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen toimivallan raja ei ole assosiaatiosopimuksessa selväpiirteinen, eikä sopimus sisällä määräystä, joka osoittaisi toimivallan jakautumisen. Kun sopimuksen hyväksymistä koskeva päätös Euroopan unionissa on tehty EY:n perustamissopimuksen 238 artiklan (nykyinen EY 310 artikla) nojalla, ei myöskään käytetystä oikeusperustasta ole johdettavissa yksityiskohtaista toimivallanjakoa. Seuraavassa käsitellään lainsäädännön alaan kuuluvia sopimuksen artikloja niiltä osin kuin ne hallituksen käsityksen mukaan kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan.

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Sopimuksen määräykset on luettava lainsäädän-

nön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvattun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräykset tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla 4) taikka jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä 5) tai siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11, 12 ja 45/2000 vp).

Sopimuksen IV osasto ja IX osasto sisältävät lukuisia lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, kuten seuraavassa on esitetty, ja edellyttävät siten eduskunnan suostumusta.

Sopimuksen 38 artiklan syrjimättömyysperiaatteen toteuttamiseen liittyvät Suomessa muun muassa perustuslain (731/1999) 6 §, työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 2 § ja rikoslain (39/1889) 47 luvun 3 §. Sopimuksen 38 artiklan oleskeluoikeutta ja työntekoa koskevien määräysten täytäntöönpanoa koskevat ulkomaalaislain ja -asetuksen säännökset. Sopimuksen 38 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska ne sisältävät yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita koskevia seikkoja ja koska niistä on Suomessa voimassa laintasoista sääntelyä, vaikka ne eivät edellytäkään olemassa olevien lakien muuttamista.

Sopimuksen 39 artiklan määräykset sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta koskevat yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia. Niillä on yhteys perustuslain 19 §:ssä tarkoitettujen sosiaaliturvaa koskevien oikeuksien toteuttamiseen julkisen vallan toiminnassa ja ne kuuluvat siten lainsäädännön alaan.

Yhteisön sijoittautumisoikeutta koskevat säännökset eivät lähtökohtaisesti ulotu kolmansista valtioista oleviin henkilöihin tai yhtiöihin. Kun kolmansista maista tuleva henkilö haluaa aloittaa ammatinharjoittamisen tai perustaa yhtiön jossakin jäsenvaltiossa, häneen sovelletaan kyseisen jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä. Sopimuksen II luvun sijoittautumisoikeutta koskevat määräykset liittyvät perustuslain 18 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan jokaisella on lain mukaan oi-

keus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Kuten edellä on todettu palveluja koskevat määräykset siirtyvät Nizzan sopimuksen voimaantullessa yhteisen kauppapolitiikan alaan. Koska palvelujen tarjoamisesta on Suomessa voimassa laintasoista sääntelyä, kuuluvat assosiaatiosopimuksen III luvun määräykset tällä hetkellä lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 47 artiklan mukaan assosiaationeuvosto tarkastelee, mitkä määräykset ovat tarpeen tutkintojen kelpoisuuden molemminpuoliseksi tunnustamiseksi. Tutkintojen tunnustamisesta on Suomessa säännöksiä useissa laeissa, muun muassa laissa Euroopan yhteisön yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän voimaansaamisesta (1597/1992). Lakia voidaan soveltaa myös siten kuin kelpoisuudesta ja oikeudesta harjoittaa ammattia sovitaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden toisen osapuolen kanssa tekemässä sopimuksessa on sovittu. Määräys ei edellytä voimassaolevien lakien muuttamista, mutta kuuluu lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 104 artiklassa tarkoitettu assosiaationeuvosto voi tehdä sopimuksen 106 artiklan mukaan suosituksia ja päätöksiä. Assosiaationeuvosto voi siirtää toimivaltaansa myös sopimuksen 108 artiklassa tarkoitettulle assosiaatiokomitealle. Päätökset sitovat osapuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Sopimuksen 107 artiklan mukaan assosiaationeuvostolla on myös valtuudet ratkaista sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat riidat. Assosiaationeuvoston tehtävistä ja toimivallasta on määräyksiä myös muun muassa sopimuksen 40—43 artiklassa. Sopimuksen sisältö huomioon ottaen voidaan arvioida, että assosiaationeuvoston ja -komitean toimivaltaa koskevat määräykset sisältävät verrattain vähäisenä pidettävän mahdollisuuden siihen, että päätökset koskevat kysymyksiä, jotka kuuluvat jäsenvaltion toimivaltaan ja Suomen perustuslain kannalta Suomen lainsäädännön alaan. Koska assosiaationeuvostolla on kuitenkin sopimuspuolia sitovaa päätösvaltaa, sopimuksen määräysten on katsottava kuuluvan näiltä osin lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 107 artiklan riitojen ratkaisua koskevat määräykset sisältävät myös välimiesmenettelyn, jonka ratkaisut sitovat riidan osapuolia. Tällöin voi tulla sitovasti ratkaistuiksi myös lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä koskevia kysymyksiä ja määräyksen on katsottava siten kuuluvaksi lainsäädännön alaan.

Mukautuspöytäkirjalla Eurooppa-sopimuksen määräykset, jotka sisältävät myös lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, tulevat Suomea sitoviksi. Mukautuspöytäkirjalla myös sopimuksen suomen- ja ruotsinkieliset toisinnot tulevat todistusvoimaisiksi. Mukautuspöytäkirjan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

6. Käsittelyjärjestys

Sopimuksen määräykset assosiaationeuvoston perustamisesta, tehtävistä ja toimivallasta kuuluvat edellä esitetyllä tavalla lainsäädännön alaan.

EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan assosiaationeuvosto voi tehdä sopimuksen soveltamisesta ja täytäntöönpanosta päätöksiä, jotka ovat jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Jäsenvaltioilla voidaan katsoa olevan ainakin osittaista toimivaltaa työntekijöiden liikkuvuutta, sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjontaa koskevilta osin. Tämä koskee erityisesti maahan pääsyä ja maassa oleskelua, työskentelyä, työehtoja, luonnollisten henkilöiden sijoittautumista sekä palvelujen tarjontaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Näillä aloilla assosiaationeuvostolla on sopimuksen mukaan pääasiassa toimivaltaa antaa suosituksia ja tarkastella keinoja sopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi. Eräissä asioissa assosiaationeuvosto voi myös antaa sitovia päätöksiä.

Tältäkin osin sopimuksen määräykset eivät estä sopimuspuolia soveltamasta maahan pääsyä ja maassa oleskelua, työskentelyä, työehtoja, luonnollisten henkilöiden sijoittautumista sekä palvelujen tarjontaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä, rajoittamatta kuitenkaan sopimuksella jo määrättyjä etuja.

EU:n neuvosto osallistuu päätöksentekoon assosiaationeuvostossa, jossa päätökset teh-

dään yksimielisesti. Jäsenvaltio on assosiaationeuvostossa edustettuna ainoastaan EU:n neuvoston nimeämän edustajan kautta. Assosiaationeuvoston käsitellessä yhteisön toimivaltaan kuuluvia asioita pääperiaatteena on, että yhteisön sisäisessä päätöksenteossa noudatetaan vastaavia äänestysääntöjä kuin päätettäessä yhteisön säädöksestä vastaavalla alalla. Mikäli assosiaationeuvostossa tehtävä sitova päätös kuuluu jäsenvaltion toimivaltaan, tehdään asiaa koskeva päätös EU:n neuvostossa yksimielisesti.

Sikäli kuin assosiaationeuvosto käsittelee jäsenvaltion toimivaltaan kuuluvia asioita, on jäsenvaltiolla siten neuvoston kautta mahdollisuus vaikuttaa asian käsittelyyn. Kun myös assosiaationeuvosto tekee päätökset yksimielisesti, merkitsee tämä sitä, että jäsenvaltio ei käytännössä joudu hyväksymään vastustamaansa päätöstä.

Vaikka jäsenvaltio osallistuu päätöksentekoon itse assosiaationeuvostossa epäsuorasti neuvoston kautta, ei jäsenvaltion toimivaltaan tai jaettuun toimivaltaan kuuluvissakaan kysymyksissä toimivallan delegointi merkitse hallituksen käsityksen mukaan sellaista Suomen oikeudenkäyttöpiiriin kuuluvan lainsäädäntövallan delegointia kansainväliselle toimielimelle, että itse assosiaatiosopimuksen hyväksyminen edellyttäisi supistetun perustuslainsäätämisyjärjestyksen käyttämistä. Tämmäntyyppistä asetelmaa ei eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä ole pidetty perustuslain kanssa ristiriidassa olevana (PeVL 20/1995 vp).

Sopimuksen 107 artiklan mukaan voidaan sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskeva sopimuspuolten välinen riitaisuus saattaa myös erillisessä välimiesmenettelyssä ratkaistavaksi. Tätä tarkoittavan ratkaisuvallan uskomista riippumattomalle kansainväliselle toimielimelle on eduskunnan perustuslakivaliokunta pitänyt kansainväliseen yhteistoimintaan luonnostaan kuuluvana seikkana (PeVL 10/1998 vp). Vaikkakin tätä koskeva määräys on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan, sen ei ole katsottu olevan ristiriidassa nykyaikaisen täysivaltaisuuskäsityksen kanssa.

Tshekin Eurooppa-sopimus on pitkälti samantyyppinen kuin Viron, Latvian, Liettuan ja Slovenian kanssa solmitut sopimukset.

Edellä olevan perusteella hallitus katsoo, että Tshekin Eurooppa-sopimuksen ja sen mukautuspöytäkirjan hyväksymisestä voidaan päättää äänten enemmistöllä ja että esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Luxemburgissa 4 päivänä lokakuuta 1993 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tshekin tasavallan välisestä assosioinnista tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä

Tshekin tasavallan välisestä assosiaatiosta tehdyn Eurooppa-sopimuksen institutionaalisten määräysten mukauttamisesta Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan unioniin liittymisen huomioon ottamiseksi Brysselissä 29 päivänä marraskuuta 1999 tehdyn pöytäkirjan niiltä osin kuin sopimus ja sen mukautuspöytäkirja kuuluvat Suomen toimivaltaan.

Koska sopimus ja sen mukautuspöytäkirja sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Tshekin kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Luxemburgissa 4 päivänä lokakuuta 1993 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tshekin tasavallan välisestä assosioinnista tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tshekin tasavallan välisestä assosiaatiosta tehdyn Eurooppa-sopimuksen institutionaalisten määräysten mukauttamisesta Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan unioniin liittymisen huomioon ottamiseksi Brysselissä 29 päivänä marraskuuta 1999 tehdyn pöytäkirjan lain-

säädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tasavallan presidentin asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

EUROOPPA-SOPIMUS**Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tšekin tasavallan välisestä assosioinnista**

BELGIAN KUNINGASKUNTA,
TANSKAN KUNINGASKUNTA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
HELLEENIEN TASAVALTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTA,
RANSKAN TASAVALTA,
IRLANTI,
ITALIAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,
PORTUGALIN TASAVALTA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet,

jäljempänä "jäsenvaltiot", ja

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ ja EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ, jäljempänä "yhteisö", sekä

TŠEKIN TASAVALTA, jotka

PITÄVÄT merkittävänä yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Tšekin tasavallan välisiä perinteisiä siteitä ja sopimuspuolten yhteisiä arvoja,

TUNNUSTAVAT yhteisön ja Tšekin tasavallan haluavan lujittaa näitä siteitä sekä vastavuoroisuuden pohjalta luoda tiiviit ja kestävät suhteet, jotta helpotettaisiin Tšekin tasavallan osallistumista Euroopan yhdentymisprosessiin ja lujitettaisiin ja laajennettaisiin niitä suhteita, jot-

ka luotiin yhteisön ja Tšekin tasavallan välillä 7 päivänä toukokuuta 1990 allekirjoitetulla erityisesti kauppaa ja taloudellista ja kaupallista yhteistyötä koskevalla sopimuksella sekä 1 päivänä maaliskuuta 1992 voimaantulleella yhteisön ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välillä väliaikaisella sopimuksella,

TUNNUSTAVAT, että Tšekin ja Slovakian liittotasavallan hajoaminen 1 päivänä tammikuuta 1993, ennen yhteisön ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välillä 16 päivänä joulukuuta 1991 allekirjoitetun Eurooppa-sopimuksen voimaantuloa, edellytti erillisten Eurooppa-sopimusten tekemistä Slovakian tasavallan ja Tšekin tasavallan välillä,

KATSOVAT uuden demokratian syntymisen Tšekin tasavaltaan avaavan mahdollisuuksia uudenlaisten suhteiden solmimiseen,

KATSOVAT yhteisön, sen jäsenvaltioiden ja Tšekin tasavallan sitoutumisen poliittisten ja taloudellisten vapauksien vahvistamiseen olevan itse assosioinnin perusta,

TUNNUSTAVAT tarpeen jatkaa yhteisön avustuksella sellaisen uuden poliittisen ja taloudellisen järjestelmän toteuttamista Tšekin tasavallassa, joka kunnioittaa oikeusvaltion periaatteita ja ihmisoikeuksia, erityisesti vähemmistöön kuuluvien henkilöiden oikeuksia sekä, soveltaa vapaiden ja demokraattisten vaalien kautta toteutettavaa monipuoluejärjestelmää,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön aikomuksen edistää uuden demokraattisen järjestyksen lujittamista sekä tukea vapaan markkinatalouden periaatteisiin perustuvan uuden talousjärjestyksen luomista Tšekin tasavallassa,

KATSOVAT yhteisön, sen jäsenvaltioiden ja Tšekin tasavallan tiukasti sitoutuneen panemaan kokonaisuudessaan täytäntöön kaikki määräykset ja periaatteet, jotka sisältyvät Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen (ETYK) päätösasiakirjaan, Wienin ja Madridin kokousten päätösasiakirjoihin sekä uutta Eurooppaa koskevaan Pariisin peruskirjaan,

OVAT TIETOISIA tämän sopimuksen merkityksestä sellaisen yhteistyöhön perustuvan vapaan järjestelmän luomiseksi ja vahvistamiseksi Euroopassa, jossa yhteisö muodostaa yhden kulmakivistä,

ARVIOIVAT olevan aiheellista saada aikaan yhteys assosioinnin täydellisen toteutumisen ja Tšekin tasavallan poliittisten, taloudellisten ja oikeudellisten uudistusten jatkuvan tehokkaan edistymisen välille, sekä tuoda esiin yhteistyössä ja molempien osapuolten järjestelmien tehokkaassa lähentymisessä tarvittavat tekijät, erityisesti Bonnin ETY-kokouksessa tehtyjen johtopäätelmien perusteella,

HALUAVAT aloittaa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun molempia osapuolia kiinnostavista kahdensivuisista ja kansainvälisistä kysymyksistä sekä kehittää sitä,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA yhteisön haluun tukea voimakkaasti uudistuksen toteuttamista ja auttaa Tšekin tasavaltaa selviytymään rakennemuutoksen taloudellisista ja yhteiskunnallisista seurauksista,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA lisäksi yhteisön haluun ottaa käyttöön kokonaisuvaltaisuu-teen ja monivuotisuuden perustuvia keinoja yhteistyön toteuttamiseksi sekä taloudellisen, teknisen ja rahoitusavun antamiseksi,

KATSOVAT yhteisön ja Tšekin tasavallan sitoutuneen vapaakauppaan ja erityisesti tullitariffeja ja kauppaa koskevassa yleissopimuksessa esitettyjen oikeuksien ja velvoitteiden noudattamiseen,

PITÄVÄT MIELESSÄ yhteisön ja Tšekin tasavallan väliset taloudelliset ja yhteiskunnalliset erot sekä tunnustavat, että tämän assosioinnin tavoitteet olisi saavutettava tämän sopimuksen asiaa koskevien määräysten avulla,

OVAT VAKUUTTUNEITA, että tämä sopimus luo uudet olosuhteet taloudellisille suhteille, erityisesti talouden rakennemuutokselle ja teknologian nykyaikaistamiselle välttämättömän kaupan ja investointien kehittämiseksi,

HALUAVAT aloittaa yhteistyön kulttuurin alalla ja kehittää tiedonvaihtoa,

TUNNUSTAVAT, että Tšekin tasavallan lopullinen tavoite on jäsenyys yhteisössä ja että osapuolten mukaan tämä assosiointi auttaa Tšekin tasavaltaa saavuttamaan tämän tavoitteen, ja

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä tämän sopimuksen ja tätä varten nimenneet täysivaltaisiksi edustajikseen:

BELGIAN KUNINGASKUNTA:

ulkomaankaupan ja Eurooppa-asioiden ministerin
Robert URBAINin,

TANSKAN KUNINGASKUNTA:

ulkoasiainministeri
Niels HELVEG PETERSENin,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA:

ulkoasiainministeri
Klaus KINKELin,

HELLEENIEN TASAVALTA:

ulkoasiainministeri
Michel PAPAKONSTANTINOUn,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA:

ulkoasiainministeri
Javier SOLANAn,

RANSKAN TASAVALTA:

ulkoasiainministeri
Alain JUPPÉn,

IRLANTI:

ulkoasiainministeri
Dick SPRINGin

ITALIAN TASAVALTA:

ulkomaankauppaministeri
Paolo BARATTAn,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA:

ulkoasiainministeri
Jacques POOSin,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA:

ulkoasiainministeri
Peter KOOIJMANSin,

PORTUGALIN TASAVALTA:

ulkoasiainministeri
José Manuel DURÃO BARROSOon,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA:

ulkoasiainministeriön valtiosihteerin
David HEATHCOAT-AMORYn,

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖ, EUROOPAN ATOMIENERGIA-YHTEISÖ JA
EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ

Belgian kuningaskunnan ulkoasiainministerin,
Euroopan yhteisöjen neuvoston puheenjohtajana toimivan
Willy CLAESin,

Euroopan yhteisöjen komission varapuheenjohtajan
Leon BRITTANin,

Euroopan yhteisöjen komission jäsenen
Hans van den BROEKin,

TŠEKIN TASAVALTA:

ulkoasiainministeri
Josef ZIELENIECin,

JOTKA vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa,

OVAT SOPINEET SEURAAVISTA MÄÄRÄYKSISTÄ:

1 artikla

1. Perustetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja Tšekin tasavallan välinen assosiointi.
2. Tämän assosioinnin tavoitteena on:
 - luoda asianmukaiset kehykset osapuolten väliselle poliittiselle vuoropuhelulle, joka mahdollistaa näiden välisten tiiviiden poliittisten suhteiden kehittämisen,
 - edistää kaupankäyntiä ja osapuolten välisiä sopusointuisia taloudellisia suhteita Tšekin tasavallan taloudellisen kehityksen ja vaurauden edistämiseksi,
 - luoda perusta yhteisön Tšekin tasavallalle tarjoamalle tekniselle ja taloudelliselle avulle,
 - luoda sopivat kehykset Tšekin tasavallan asteittaiseksi yhdistämiseksi yhteisöön. Tšekin tasavalta pyrkii täyttämään tarvittavat velvoitteet tätä tarkoitusta varten,
 - edistää yhteistyötä kulttuurin alalla.

I OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

2 artikla

Osapuolet aloittavat säännöllisen poliittisen vuoropuhelun; ne pyrkivät kehittämään ja vahvistamaan sitä, jotta siitä tulisi tehokas keino yhteisön ja Tšekin tasavallan välisen lähentymisen edistämiseen ja lujittamiseen sekä kyseisessä maassa tapahtuvien poliittisten ja taloudellisten muutosten tukemiseen, ja jotta sillä edistettäisiin kestävien yhteisvastuullisuuden perustuvien yhteyksien avaimista ja yhteistyön uusien muotojen luomista. Yhteisiin arvoihin ja pyrkimyksiin perustuva poliittinen vuoropuhelu ja yhteistyö:

- helpottaa Tšekin tasavallan täysimääräistä yhdentymistä demokraattisten

valtioiden yhteisöön ja asteittaista lähentymistä Euroopan yhteisöön; tässä sopimuksessa tarkoitetun taloudellisen lähentymisen seurauksena saavutetaan suurempi poliittinen lähentyminen,

- johtaa näkökantojen lisääntyneeseen lähentymiseen kansainvälisissä kysymyksissä ja erityisesti kysymyksissä, jotka ovat omiaan vaikuttamaan huomattavasti jompaan kumpaan osapuoleen,
- edistää osapuolten näkökantojen lähentymistä turvallisuuskysymyksissä.

3 artikla

Ministeritasolla poliittista vuoropuhelua käydään assosiointineuvostossa, joka on yleisesti toimivaltainen kaikissa niissä asioissa, jotka osapuolet haluavat saattaa sen käsiteltäväksi.

4 artikla

Osapuolet käyttävät poliittisessa vuoropuhelussaan myös muita menettelyjä ja keinoja, joita ovat erityisesti:

- kokoukset Tšekin tasavallan presidentin, Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan ja Euroopan yhteisöjen komission puheenjohtajan välillä,
- kokoukset Tšekin tasavaltaa edustavien korkeiden virkamiesten (poliittisten johtajien) ja neuvoston ja komission puheenjohtajiston välillä,
- diplomaattisten yhteyksien täysimääräinen käyttö,
- Tšekin tasavallan ottaminen mukaan sellaisten maiden ryhmään, jotka saavat säännöllisesti tietoa Euroopan poliittisesta yhteistyöstä ja jotka vaihtavat tietoja 2 artiklassa määriteltävien tavoitteiden saavuttamiseksi,

- kaikki muut menettelyt, jotka voivat edistää tämän vuoropuhelun lujittamista, kehittämistä ja syventämistä.

5 artikla

Parlamentaarisella tasolla poliittista vuoropuhelua käydään parlamentaarisessa assosiointitoimikunnassa.

II OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

6 artikla

Helsingin päätössiakirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa Pariisin päätössiakirjassa vahvistettujen demokraattisten periaatteiden ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä markkinatalouden periaatteet ovat osapuolten sisä- ja ulkopolitiikan lähtökohtana ja olennainen osa tätä assosiointia.

7 artikla

1. Assosiointi käsittää enintään kymmenen vuoden siirtymäkauden, joka koostuu kahdesta peräkkäisestä kestoaltaan lähtökohtaisesti viisivuotisesta vaiheesta. Ensimmäinen vaihe alkaa tämän sopimuksen tullessa voimaan.

2. Assosiointineuvosto tarkastelee säännöllisesti tämän sopimuksen soveltamista ja Tšekin tasavallan edistymistä taloudellisten uudistustensa toteuttamisessa johdanto-osassa vahvistettujen periaatteiden pohjalta.

3. Assosiointineuvosto kokoontuu ensimmäisen vaiheen päättymistä edeltävien kahdentoista kuukauden aikana päättääkseen siirtymisestä toiseen vaiheeseen sekä päättääkseen mahdollisista muutoksista toista vaihetta koskeviin määräyksiin. Tällöin se ottaa huomioon 2 kohdassa tarkoitettussa tarkastelussa tehdyt johtopäätelmät.

4. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa määrättyä kahden vaihetta ei sovelleta III osastoon.

III OSASTO

TAVAROIDEN VAPAA LIKKUVUUS

8 artikla

1. Yhteisö ja Tšekin tasavalta perustavat tämän sopimuksen sekä tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) määräysten mukaisesti asteittain vapaakauppa-alueen enintään kymmenen vuotta kestävä, tämän sopimuksen voimaantulosta alkavan siirtymäkauden aikana.

2. Osapuolten välisessä kaupassa käytetään tavaroiden luokittelussa yhdistettyä nimikkeistöä.

3. Perustulli, jonka perusteella tässä sopimuksessa määrätty peräkkäiset alennukset on toteutettava, muodostuu jokaisen tuotteen osalta Tšekin ja Slovakian liittotasavallan tosiasiallisesti 29 päivänä helmikuuta 1992 soveltamasta kaikkia koskevasta tullista.

4. Jos tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen sovelletaan kaikkia koskevaa tariffialennusta, ja erityisesti GATTin Uruguayin kierroksen päätteeksi tehdystä tariffisopimuksesta johtuvaa alennusta, tällä alennetulla tullilla korvataan 3 kohdassa tarkoitettu perustulli siitä päivästä, josta alkaen tätä alennusta sovelletaan.

5. Yhteisö ja Tšekin tasavalta ilmoittavat toisilleen perustullinsa.

I LUKU

Teollisuustuotteet

9 artikla

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan niihin yhteisöstä ja Tšekin tasavallasta peräisin oleviin tuotteisiin, joiden luettelo on yhdistetyn nimikkeistön 25—97 ryhmässä, lukuun ottamatta liitteessä I lueteltuja tuotteita.

2. Jäljempänä 10—14 artiklaa ei sovelleta 16 ja 17 artiklassa tarkoitettuihin tuotteisiin.

10 artikla

1. Tšekin tasavallasta peräisin olevien tuotteiden yhteisössä sovellettavat tuontitullit poistetaan heti tämän sopimuksen tultua voimaan, lukuun ottamatta niitä tuotteita, joiden luettelo on liitteissä II ja III.

2. Tšekin tasavallasta peräisin olevien liitteen II luettelossa esitettyjen tuotteiden yhteisössä sovellettavia tuontitulleja alennetaan asteittain tämän sopimuksen voimaantulopäivästä vuosittaisella tahdilla, joka on 20 prosenttia perustullista. Tullit poistetaan kokonaan tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan toisen vuoden lopussa.

3. Tšekin tasavallasta peräisin olevien liitteen III luettelossa esitettyjen tuotteiden tuontitullit suspendoidaan yhteisön tariffikiintiöiden tai vuotuisten kattojen rajoissa, joista viimeksi mainittuja korotetaan asteittain mainitussa liitteessä määriteltyjen määrysten mukaisesti kyseisten tuotteiden tuontitullien poistamiseksi kokonaan tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan kolmannen vuoden loppuun mennessä.

Samanaikaisesti tulleja, joita sovelletaan tuotaviin määriin kun edellä mainitut kiintiöt tai katot ovat täyttyneet, alennetaan asteittain vuosittain 15 prosentilla perustullista tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen. Kolmannen vuoden loppuun mennessä jäljellä olevat tullit poistetaan.

4. Yhteisössä sovellettavat tuonnin määrälliset rajoitukset ja vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet poistetaan heti tämän sopimuksen tultua voimaan Tšekin tasavallasta peräisin olevien tuotteiden osalta.

11 artikla

1. Yhteisöstä peräisin olevien liitteen IV luettelossa esitettyjen tavaroiden Tšekin tasavallassa sovellettavat tuontitullit poistetaan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen.

2. Yhteisöstä peräisin olevien liitteen V lu-

ettelossa esitettyjen tavaroiden Tšekin tasavallassa sovellettavia tuontitulleja alennetaan asteittain seuraavan aikataulun mukaisesti:

- tämän sopimuksen voimaantulopäivänä jokainen tulli alennetaan 80 prosenttiin perustullista,
- kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä jokainen tulli alennetaan 40 prosenttiin perustullista,
- viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä jäljellä olevat tullit poistetaan.

3. Yhteisöstä peräisin olevien liitteen VI luettelossa esitettyjen tavaroiden Tšekin tasavallassa sovellettavia tuontitulleja alennetaan asteittain:

- kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä 80 prosenttiin perustullista,
- viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä 60 prosenttiin perustullista,
- seitsemän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä 40 prosenttiin perustullista,
- yhdeksän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta 0 prosenttiin.

4. Yhteisöstä peräisin olevien liitteen VII luettelossa esitettyjen tavaroiden Tšekin tasavallassa sovellettavia tuontitulleja alennetaan asteittain seuraavasti:

- tämän sopimuksen voimaantulopäivänä 80 prosenttiin perustullista,
- kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä 60 prosenttiin perustullista,
- viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä 40 prosenttiin perustullista,

- seitsemän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä 20 prosenttiin perustullista,
- yhdeksän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä 0 prosenttiin.

5. Tšekin tasavallassa sovellettavat yhteisöstä peräisin olevien tavaroiden tuonnin määrälliset rajoitukset poistetaan heti tämän sopimuksen tultua voimaan lukuun ottamatta liitteessä VIII lueteltuja rajoituksia, jotka poistetaan asteittain ennen siirtymäkauden loppua.

6. Tšekin tasavallassa sovellettavat vaikutukseltaan tuonnin määrällisiä rajoituksia vastaavat toimenpiteet poistetaan yhteisöstä peräisin olevien tavaroiden osalta heti tämän sopimuksen tultua voimaan.

12 artikla

Tuontitullien poistamista koskevia määräyksiä sovelletaan myös fiskaalisiin tulleihin.

13 artikla

Yhteisö ja Tšekin tasavalta poistavat kaupankäynnissään kaikki vaikutukseltaan tuontitulleja vastaavat maksut heti tämän sopimuksen tultua voimaan.

14 artikla

1. Yhteisö ja Tšekin tasavalta poistavat keskinäiset vientitullinsa ja vaikutuksiltaan niitä vastaavat maksut asteittain viimeistään viidennen vuoden loppuun mennessä tämän sopimuksen voimaantulosta.

2. Yhteisö poistaa heti tämän sopimuksen tultua voimaan Tšekin tasavaltaan suuntautuvaa vientiä koskevat määrälliset rajoituksensa ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet.

3. Tšekin tasavalta poistaa heti tämän sopimuksen tultua voimaan yhteisöön suuntautuvaa vientiä koskevat määrälliset rajoituksensa ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet lukuun ottamatta liitteessä IX lueteltuja rajoituksia, jotka poistetaan viimeistään viidennen vuoden loppuun mennessä tämän sopimuksen voimaantulosta.

15 artikla

Kumpikin osapuoli julistaa olevansa valmis alentamaan tullejansa toiseen osapuoleen nähden 10 ja 11 artiklassa määrättyä nopeammassa tahdissa, jos yleinen taloudellinen tilanne ja kyseinen talouden ala sen sallivat.

Assosiointineuvosto voi antaa molemmille osapuolille suosituksia tätä varten.

16 artikla

Pöytäkirjassa n:o 1 määritetään siinä mainittuihin tekstiilituotteisiin sovellettava menettely.

17 artikla

Pöytäkirjassa n:o 2 määritetään Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin sovellettava menettely.

18 artikla

1. Tämän luvun määräykset eivät estä sitä, että yhteisö säilyttää maatalousosan sellaisiin tavaroihin sovellettavissa tulleissa, joiden luettelo on Tšekin tasavallasta peräisin olevia tavaroita koskevassa liitteessä X.

2. Tämän luvun määräykset eivät estä sitä, että Tšekin tasavalta sisällyttää maatalousosan sellaisiin tavaroihin sovellettaviin tulleihin, joiden luettelo on yhteisöstä peräisin olevia tavaroita koskevassa liitteessä X.

II LUKU

Maatalous

19 artikla

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan yhteisöstä ja Tšekin tasavallasta peräisin oleviin maataloustuotteisiin.

2. "Maataloustuotteilla" tarkoitetaan tuotteita, joiden luettelo on yhdistetyn nimikkeistön 1—24 ryhmässä, ja liitteessä I lueteltuja tuotteita, lukuun ottamatta kuitenkin kalastustuotteita siten kuin niistä on säädetty asetuksessa (ETY) N:o 3687/91.

20 artikla

Pöytäkirjassa n:o 3 määritetään siinä lueteltuihin jalostettuihin maataloustuotteisiin sovellettava kauppajärjestelmä.

21 artikla

1. Yhteisö poistaa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä Tšekin tasavallasta peräisin olevien maataloustuotteiden tuonnin määrälliset rajoitukset, joita on ylläpidetty neuvoston asetuksen (ETY) N:o 288/82 mukaisesti, sellaisena kuin se oli tämän sopimuksen allekirjoituspäivänä.

2. Tšekin tasavallasta peräisin oleviin liitteiden XIa ja XIb luettelossa esitettyihin maataloustuotteisiin sovelletaan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alennettuja tulleja ja maksuja yhteisön kiintiöiden rajoissa ja mainitussa liitteessä vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

3. Tšekin tasavalta poistaa yhteisöstä peräisin olevien maataloustuotteiden tuonnin määrälliset rajoitukset.

4. Yhteisö ja Tšekin tasavalta antavat toisilleen liitteissä XII, XIII ja XIV määrätty myönnytykset yhdenmukaisesti ja vastavuoroisesti liitteissä mainituin edellytyksin.

5. Yhteisö ja Tšekin tasavalta tarkastelevat assosiointineuvostossa mahdollisuutta antaa uusia myönnytyksiä yhdenmukaisesti ja vastavuoroisesti tuote tuotteelta, ottaen huomioon keskinäisen maataloustuotteiden kauppansa laajuuden, sen erityisen herkkyuden, yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan säännöt, Tšekin tasavallan maatalouspolitiikan säännöt ja tullitariffeja sekä kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) monenvälisten kauppaneuvottelujen seuraukset.

22 artikla

Jos toisen osapuolen alkuperätuotteiden tuonti, johon sovelletaan 21 artiklan mukaisesti annettuja myönnytyksiä maatalousmarkkinoiden erityisen herkkyuden vuoksi, aiheuttaa vakavan häiriön toisen osapuolen markkinoilla, molemmat osapuolet aloittavat heti neuvottelut asianmukaisen ratkaisun löytämiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten ja erityisesti sen 31 artiklan soveltamista. Siihen asti kunnes tämä ratkaisu löytyy, kyseinen osapuoli voi toteuttaa tarvittavina pitämänsä toimenpiteet.

III LUKU

Kalastus

23 artikla

Tämän luvun määräyksiä sovelletaan yhteisöstä ja Tšekin tasavallasta peräisin oleviin kalastustuotteisiin, jotka kuuluvat kalastusalan tuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 3687/91 soveltamisalaan.

24 artikla

Tšekin tasavallasta peräisin oleviin, liitteessä XV lueteltuihin kalastustuotteisiin sovelletaan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä mainitussa liitteessä määrättyä tullialennusta. Edellä 21 artiklan 5 kohdan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin kalastustuotteisiin.

IV LUKU

Yhteiset määräykset

25 artikla

Tämän luvun määräyksiä sovelletaan kaikkien tuotteiden kauppaan, jos tässä luvussa tai pöytäkirjoissa n:o 1, 2 ja 3 ei toisin määrätä.

26 artikla

1. Yhteisön ja Tšekin tasavallan välisissä kauppasuhteissa ei oteta käyttöön yhtään uutta tuonti- tai vientitullia tai vaikutukseltaan vastaavaa maksua eikä jo sovellettavia tuonti- tai vientitulleja tai vaikutukseltaan vastaavia maksuja koroteta tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen.

2. Yhteisön ja Tšekin tasavallan välisissä kauppasuhteissa ei oteta käyttöön yhtään uutta tuonnin tai viennin määrällistä rajoitusta tai vaikutukseltaan vastaavaa toimenpidettä eikä jo olemassa olevista rajoituksista tehdä rajoittavampia tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen.

3. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdan määräykset eivät missään tapauksessa saa rajoittaa Tšekin tasavallan ja yhteisön maatalouspolitiikan jatkamista eikä toimenpiteiden toteuttamista tämän politiikan osana, sanotun kuitenkin rajoittamatta 21 artiklan mukaisesti annettuja myönnytyksiä.

27 artikla

1. Molemmat osapuolet pidättyvät kaikkien sellaisten sisäisten verotuksen kaltaisten toimenpiteiden tai käytäntöjen soveltamisesta, jotka välittömästi tai välillisesti saattavat toisen osapuolen tuotteet ja toisen osapuolen alueelta peräisin olevat vastaavat tuotteet keskenään eriarvoiseen asemaan.

2. Toisen osapuolen alueelle viedyille tuotteille ei saa antaa maansisäisistä maksuista palautusta, joka ylittää niiden osalta välillisesti tai välittömästi kannetun maksun.

28 artikla

1. Tämä sopimus ei ole este tulliliittojen, vapaakauppa-alueiden tai rajaliikennejärjestelyjen ylläpitämiselle tai perustamiselle, sillä osin kuin ne eivät muuta tässä sopimuksessa määrättyä kauppajärjestelmää.

2. Osapuolet neuvottelevat assosointineuvostossa tulliliittojen tai vapaakauppa-alueiden perustamista koskevista sopimuksista ja tarvittaessa kaikista niiden kolmansien maiden kauppapolitiikkaan liittyvistä tärkeistä ongelmista. Ottaen erityisesti huomioon, että jonkin kolmannen maan liittyminen yhteisöön on mahdollista, näitä neuvotteluja järjestetään sen varmistamiseksi, että tähän sopimukseen kirjatut yhteisön ja Tšekin tasavallan yhteiset edut otetaan huomioon.

29 artikla

Tšekin tasavalta voi toteuttaa korotettujen tullien muodossa kestoaltaan rajoitettuja poikkeuksellisia toimenpiteitä, jotka poikkeavat 11 artiklan ja 26 artiklan 1 kohdan määräyksistä.

Näitä toimenpiteitä saa soveltaa ainoastaan varhaisessa kehitysvaiheessa olevaan teollisuuteen tai tiettyihin aloihin, joilla on meneillään rakennemuutos tai joilla on vakavia vaikeuksia, varsinkin jos nämä vaikeudet aiheuttavat vakavia yhteiskunnallisia ongelmia.

Näiden toimenpiteiden mukaiset Tšekin tasavallassa yhteisöstä peräisin oleviin tuotteisiin sovellettavat tuontitullit saavat olla enintään 25 prosenttia tuotteen arvosta ja niistä huolimatta on säilytettävä yhteisöstä peräisin olevien tuotteiden etuuskohtelu. Näiden toimenpiteiden mukaisesti toteutetun tuotteen tuonnin kokonaisarvo ei saa ylittää 15 prosenttia yhteisön teollisuustuotteiden, siten kuin niistä määrätään I luvussa, kokonaistuonnista viimeisen sellaisen vuoden aikana, jolta on saatavana tilastotietoja teollisuustuotteiden osalta.

Näitä toimenpiteitä sovelletaan enintään viiden vuoden pituisena ajanjaksona, jos as-

sosiointineuvosto ei salli pitempää ajanjaksoa. Niiden soveltaminen lopetetaan viimeistään siirtymäkauden päättyessä.

Näitä toimenpiteitä ei voida ottaa käyttöön tuotteen osalta, jos kaikkien kyseistä tuotetta koskevien tullien ja määrällisten rajoitusten tai vaikutukseltaan vastaavien maksujen tai toimenpiteiden poistamisesta on kulunut yli kolme vuotta.

Tšekin tasavalta antaa assosiointineuvostolle tiedoksi kaikki poikkeukselliset toimenpiteet, jotka se aikoo toteuttaa; yhteisön pyynnöstä assosiointineuvostossa käydään ennen toimenpiteiden soveltamista neuvotteluja näistä toimenpiteistä ja niistä aloista, joita ne koskevat. Jos Tšekin tasavalta toteuttaa näitä toimenpiteitä, se esittää assosiointineuvostolle aikataulun tämän artiklan mukaisten tullien poistamisesta. Tässä aikataulussa määrätään näiden tullien asteittaisesta poistamisesta tasasuuruusina vuotuisina erinä viimeistään toisen vuoden loppuun mennessä niiden käyttöönottamisesta. Assosiointineuvosto voi päättää erilaisesta aikataulusta.

30 artikla

Jos toinen osapuolista toteaa, että sen ja toisen osapuolen välisissä suhteissa harjoitetaan tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) 6 artiklassa tarkoitettua polkumyyntiä, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet tätä polkumyyntiä vastaan GATT-sopimuksen 6 artiklan täytäntöönpanoa koskevan sopimuksen ja oman asiaa koskevan lainsäädäntönsä mukaisesti sekä 34 artiklassa määrättyjä edellytyksiä ja menettelyjä noudattaen.

31 artikla

Jos tietyn tuotteen tuonti lisääntyy sellaisiin määriin ja sellaisin edellytyksin, että se aiheuttaa tai saattaa aiheuttaa:

- vakavaa haittaa kansallisille tuottajille, joiden tuotteet ovat samankaltaisia tai

suoraan kilpailuasemassa jommankumman sopimuspuolen alueella, tai

- vakavia häiriöitä jollakin talouden alalla tai vaikeuksia, jotka saattavat johtaa jonkin alueen taloudellisen tilanteen huomattavaan heikentymiseen,

yhteisö tai Tšekin tasavalta voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet 34 artiklassa määrättyjen edellytysten ja menettelyjen mukaisesti.

32 artikla

Jos 14 ja 26 artiklan määräysten noudattaminen aiheuttaa:

- i) sellaisen tuotteen jälleenviennin kolmanteen maahan, johon viejänä oleva osapuoli soveltaa määrällisiä rajoituksia, vientitulleja tai vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä tai maksuja,

tai

- ii) sellaisen tuotteen vakavan puutteen tai mahdollisen puutteen, joka on olennainen viejänä olevalle osapuolelle,

ja jos edellä kuvatut tilanteet aiheuttavat tai saattavat aiheuttaa huomattavia vaikeuksia viejänä olevalle osapuolelle, tämä voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet 34 artiklassa määrättyjen edellytysten ja menettelyjen mukaisesti. Nämä toimenpiteet eivät saa olla syrjiviä ja ne on poistettava, kun niiden ylläpitämisen edellytykset eivät enää täyty.

33 artikla

Jäsenvaltiot ja Tšekin tasavalta mukauttavat asteittain kaikki valtion kaupalliset monopolit taatakseen, että viidennen vuoden loppuun mennessä tämän sopimuksen voimaantulosta tavaroiden hankinnan ja kaupan pitämisen edellytyksissä ei ole enää syrjintää jäsenvaltioiden ja Tšekin tasavallan kansalaisten välillä. Assosiointineuvostolle ilmoitetaan tämän tavoitteen saavuttamiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

34 artikla

1. Jos yhteisö tai Tšekin tasavalta soveltaa sellaisen tuotteen tuontiin, joka on omiaan aiheuttamaan 31 artiklassa tarkoitettuja vaikeuksia, hallinnollista menettelyä, jonka tarkoituksena on saada nopeasti tietoja kaupankäynnin kehityksestä, se ilmoittaa tästä toiselle osapuolelle.

2. Edellä 30, 31 ja 32 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa ennen niissä määrättyjen toimenpiteiden toteuttamista tai tapauksissa, joihin sovelletaan 3 kohdan d alakohtaa, yhteisö tai Tšekin tasavalta toimittavat assosiointineuvostolle mahdollisimman pian kaikki merkittävät tiedot kummankin osapuolen kannalta hyväksyttävissä olevan ratkaisun löytämiseksi.

On valittava ensisijaisesti sellaisia toimenpiteitä, jotka aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä tämän sopimuksen toiminnalle.

Suojatoimenpiteistä ilmoitetaan heti assosiointineuvostolle ja niistä neuvotellaan assosiointineuvostossa säännöllisesti, erityisesti aikataulusta niiden poistamiseksi heti, kun olosuhteet sen sallivat.

3. Edellä 2 kohdan täytäntöönpanemiseksi sovelletaan seuraavia määräyksiä:

- a) Edellä 31 artiklan osalta mainitussa artiklassa tarkoitettu tilanteesta johtuvat vaikeudet annetaan tiedoksi tarkastelua varten assosiointineuvostolle, joka voi tehdä kaikki tarvittavat päätökset niiden poistamiseksi.

Jos assosiointineuvosto tai viejänä oleva osapuoli ei ole tehnyt päätöstä vaikeuksien poistamiseksi tai ei ole löytänyt hyväksyttävää ratkaisua 30 päivän kuluessa, tuojana oleva osapuoli voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet ongelman ratkaisemiseksi. Nämä toimenpiteet eivät saa olla laajempia kuin on tarpeen ilmenneiden vaikeuksien poistamiseksi.

- b) Edellä 30 artiklan osalta assosiointineuvostolle on ilmoitettava polkumyynnin harjoittamisesta heti, kun tuojana olevan osapuolen viranomaiset ovat aloittaneet asian tutkimisen. Jos polkumyyntiä ei ole lopetettu GATT-sopimuksen 6 artiklan mukaisesti tai jos mitään hyväksyttävää ratkaisua ei ole löydetty 30 päivän kuluessa asian ilmoittamisesta assosiointineuvostolle, tuojana oleva osapuoli voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet.

- c) Edellä 32 artiklan osalta mainitussa artiklassa tarkoitetuista tilanteista johtuvat vaikeudet ilmoitetaan tarkastelua varten assosiointineuvostolle.

Assosiointineuvosto voi tehdä kaikki tarvittavat päätökset vaikeuksien poistamiseksi. Jos se ei ole tehnyt päätöstä 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona sille on ilmoitettu ongelmasta, viejänä oleva osapuoli voi soveltaa kyseisen tuotteen vientiin aiheellisia toimenpiteitä.

- d) Jos poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi on tarpeen toimia heti ilman etukäteistä tietoa tai tarkastelua, yhteisö tai Tšekin tasavalta voi 30, 31 ja 32 artiklassa täsmennetyissä tilanteissa soveltaa viipymättä suojatoimenpiteitä, jotka ovat ehdottomasti tarpeen tilanteessa, ja assosiointineuvostolle ilmoitetaan viipymättä asiasta.

35 artikla

Pöytäkirjassa n:o 4 vahvistetaan alkuperäsäännöt tässä sopimuksessa määrätyn tullietuuskohtelun soveltamista varten.

36 artikla

Tämä sopimus ei estä sellaisten tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevien kieltojen tai rajoitusten soveltamista, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalien, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden vuoksi, ihmisten ja

eläinten terveyden ja elämän tai kasvien suojelemiseksi, uusiutumattomien luonnonvarojen suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi, eikä kultaa ja hopeaa koskevien määräysten soveltamista. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaisen syrjinnän harjoittamiseksi tai sopimuspuolten välisen kaupan peiteltyksi rajoittamiseksi.

37 artikla

Pöytäkirjassa n:o 5 vahvistetaan erityiset määräykset, joita sovelletaan Tšekin tasavaltaan sekä Espanjan ja Portugalin väliseen kauppaan.

IV OSASTO

TYÖNTEKIJÖIDEN LIKKUVUUS, SIJOITTAUTUMISOIKEUS, PALVELUJEN TARJONTA

I LUKU

Työntekijöiden liikkuvuus

38 artikla

1. Jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu:

- kansalaisuudeltaan tšekkiläisiä työntekijöitä, jotka laillisesti työskentelevät jonkin jäsenvaltion alueella, ei verrattuna kyseisen jäsenvaltion kansalaisiin saa syrjiä heidän kansalaisuutensa perusteella työhdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa,
- laillisesti jossakin jäsenvaltiossa työskentelevän työntekijän aviopuolisolla ja lapsilla, jotka asuvat siellä laillisesti, on pääsy tämän jäsenvaltion työmarkkinoille tämän työntekijän työluvan voimassaolon ajan; poikkeuksen muodostavat kausityöntekijät ja 42 artiklan

mukaisten kahdenvälisen sopimusten perusteella saapuneet työntekijät, jollei mainituissa sopimuksissa toisin määrätä.

2. Tšekin tasavallan on myönnettävä 1 kohdassa tarkoitettu kohtelu alueellaan laillisesti työskenteleville työntekijöille, jotka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia, sekä näiden aviopuolisolle ja lapsille, jotka asuvat sen alueella laillisesti, jollei Tšekin tasavallassa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu.

39 artikla

1. Jonkin jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviin kansalaisuudeltaan tšekkiläisiin työntekijöihin ja heidän siellä laillisesti asuviin perheenjäseniinsä sovellettavien sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamiseksi, jollei jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu:

- lasketaan yhteen työntekijöiden vakuutus-, työskentely- tai oleskeluajat yksittäisissä jäsenvaltioissa heidän itsensä ja heidän perheenjäsentensä vanhuuden, työkyvyttömyyden ja kuoleman perusteella maksettavaa eläkettä ja sairausvakuutusta varten,
- voidaan siirtää vapaasti velallisenä olevan jäsenvaltion tai velallisina olevien jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti sovellettavaan kurssiin kaikki vanhuuden, kuoleman, työtapaturman tai ammattitaudin sekä työtapaturmasta tai ammattitaudista aiheutuneen työkyvyttömyyden perusteella maksettavat eläkkeet ja elinkorot, lukuun ottamatta vastikkeettomia suorituksia,
- kyseisille työntekijöille myönnetään perhevastuksia edellä tarkoitettuja perheenjäseniään varten.

2. Tšekin tasavalta myöntää 1 kohdan toisessa ja kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettua kohtelua alueellaan laillisesti työs-

kenteleville työntekijöille, jotka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia sekä heidän perheenjäsenilleen, jotka asuvat laillisesti Tšekin tasavallan alueella.

40 artikla

1. Assosiointineuvosto antaa määräykset, joilla varmistetaan 39 artiklassa esitettyjen tavoitteiden saavuttaminen.

2. Assosiointineuvosto antaa yksityiskohdalliset säännöt hallinnollisesta yhteistyöstä, jolla varmistetaan 1 kohdassa tarkoitettujen määräysten soveltamiseksi tarvittavat hallinnolliset ja valvonnalliset takeet.

41 artikla

Assosiointineuvoston 40 artiklan mukaisesti antamat määräykset eivät saa mitenkään vaikuttaa Tšekin tasavallan ja jäsenvaltioiden välillä tehdyistä kahdenvälisistä sopimuksista aiheutuviin oikeuksiin ja velvoitteisiin, jos näissä sopimuksissa myönnetään Tšekin tasavallan tai jäsenvaltioiden kansalaisille edullisempi kohtelu.

42 artikla

1. Ottaen huomioon jäsenvaltioiden työmarkkinatilanteen, ja jollei mainittujen jäsenvaltioiden voimassa olevasta työntekijöiden liikkuvuutta koskevasta lainsäädännöstä ja määräyksistä muuta johdu:

- Tšekin tasavallan työntekijöiden työnsaantimahdollisuudet, jotka jäsenvaltiot antavat heille kahdenvälisten sopimusten mukaisesti, on säilytettävä ja niitä on mahdollisuuksien mukaan parannettava,
- muut jäsenvaltiot tarkastelevat mahdollisuutta tehdä samanlaisia sopimuksia.

2. Assosiointineuvosto tarkastelee uusien parannusten myöntämistä, mukaan lukien mahdollisuudet päästä ammattikoulutukseen,

jäsenvaltioissa voimassa olevien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti ja ottaen huomioon jäsenvaltioiden ja yhteisön työmarkkinatilanteen.

43 artikla

Assosiointineuvosto tarkastelee 7 artiklassa tarkoitetun toisen vaiheen aikana tai aikaisemmin, jos näin on päätetty, muita keinoja työntekijöiden liikkuvuuden parantamiseksi, ottaen huomioon erityisesti Tšekin tasavallan yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen sekä yhteisön työllisyystilanteen. Assosiointineuvosto antaa tätä varten suosituksia.

44 artikla

Yhteisö antaa Tšekin tasavallalle 88 artiklan määräysten mukaisesti teknistä apua asianmukaisen sosiaaliturvajärjestelmän rakentamisessa helpottaakseen työvoiman uudelleen suuntautumista Tšekin tasavallan talouden rakennemuutoksen yhteydessä.

II LUKU

Sijoittautuminen

45 artikla

1. Tšekin tasavalta edistää 7 artiklassa tarkoitetun siirtymäkauden aikana yhteisön yhtiöiden ja kansalaisten sijoittumista alueelleen. Tätä varten:

- i) tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen Tšekin tasavalta takaa yhteisön yhtiöiden ja kansalaisten sijoittautumiselle kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin Tšekin tasavallan omille kansalaisilleen ja yhtiöilleen myöntämä kohtelu, lukuun ottamatta liitteissä XVIa ja XVIb tarkoitettuja aloja, joille tällainen kohtelu on taattava viimeistään 7 artiklassa tarkoitetun siirtymäkauden lopussa, ja
- ii) tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen Tšekin tasavalta takaa alueelleen sijoittautuneille yhteisön yhtiöille ja kansalaisille kohtelun, joka ei ole epä-

edullisempi kuin sen omille yhtiöilleen ja kansalaisilleen myöntämä kohtelu;

- iii) sen estämättä, mitä i ja ii alakohdassa määrätään, mainituissa alakohdissa kuvattua kansallista kohtelua sovelletaan Tšekin tasavallassa vapaata ammattia harjoittaviin yhteisön kansalaisiin vasta tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan kuudennen vuoden alusta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden kuluessa Tšekin tasavalta ei anna mitään uusia määräyksiä tai toteuta mitään uusia toimenpiteitä, joilla olisi syrjivä vaikutus sen alueelle sijoittautuviin tai siellä toimiviin yhteisön yhtiöihin ja kansalaisiin nähden sen omiin yhtiöihin ja kansalaisiin verrattuna.

3. Tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen kukin jäsenvaltio takaa Tšekin tasavallan yhtiöiden ja kansalaisten sijoittautumiselle kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin jäsenvaltion omille yhtiöilleen ja kansalaisilleen myöntämä kohtelu, ja kukin jäsenvaltio takaa alueelleen sijoittautuneiden Tšekin tasavallan yhtiöiden ja kansalaisten toiminnalle kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin jäsenvaltion omille yhtiöilleen ja kansalaisilleen takaama kohtelu.

4. Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

a) "*sijoittautumisella*":

- i) kansalaisten osalta oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa itsenäisinä ammatinharjoittajina ja oikeutta perustaa ja johtaa yhtiöitä, erityisesti yhtiöitä, jotka ovat heidän tosiasiallisessa valvonnassaan; itsenäisenä ammatinharjoittajana ja liikeyrityksen johtajana toimimiseen ei sisälly oikeutta hakea palkkatyötä toisen osapuolen työmarkkinoilla;

tämän luvun määräyksiä ei sovelleta henkilöihin, jotka eivät ole täysin itsenäisiä ammatinharjoittajia;

- ii) yhtiöiden osalta oikeutta ryhtyä

harjoittamaan taloudellista toimintaa perustamalla ja johtamalla tytäryhtiöitä, sivuliikkeitä ja kauppaedustajan liikkeitä;

- b) yhtiön "*tytäryhtiöllä*" yhtiötä, joka tosiasiallisesti on ensin mainitun yhtiön valvonnassa;
- c) "*taloudellisella toiminnalla*" erityisesti teollista tai kaupallista toimintaa sekä pienteollisuutta tai vapaita ammatteja.

5. Assosiointineuvosto tarkastelee säännöllisesti mahdollisuutta soveltaa nopeammin kansallista kohtelua liitteessä XVIa ja XVIIb tarkoitettujen alojen osalta sekä sisällyttää nopeammin liitteissä XVIc luetellut alat tai toiminnot tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan soveltamisalaan kuuluviksi. Assosiointineuvosto voi päättää muuttaa näitä liitteitä.

Edellä 1 kohdan i ja iii alakohdassa tarkoitetun siirtymäkauden päättyessä assosiointineuvosto voi poikkeuksellisesti Tšekin tasavallan pyynnöstä ja tilanteen niin vaatiessa päättää liitteissä XVIa ja XVIIb lueteltujen alojen tai toimintojen poissulkemisajan pidentämisestä rajoitetuksi ajaksi.

6. Tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan määräyksiä, jotka liittyvät yhteisön yhtiöiden ja kansalaisten sijoittautumiseen Tšekin tasavallan alueelle, ei sovelleta liitteessä XVIc lueteltuihin aloihin ja toimintoihin.

7. Sen estämättä, mitä tässä artiklassa määrätään, Tšekin tasavallan alueelle sijoittautuneilla yhteisön yhtiöillä on tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen oikeus hankkia, käyttää, vuokrata ja myydä kiinteistöjä sekä luonnonvarojen ja maatalous- ja metsätaloukseen osalta oikeus antaa niitä vuokralle, jos tämä on tarpeen harjoitettaessa sitä taloudellista toimintaa, jonka vuoksi sijoittautuminen on tapahtunut.

Tšekin tasavalta myöntää nämä oikeudet Tšekin tasavaltaan sijoittautuneille yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille ja kauppaedustajien liikkeille viimeistään kuudennen vuoden lopussa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Tšekin tasavalta myöntää nämä oikeudet itenäisinä ammatinharjoittajina Tšekin tasavallassa toimiville yhteisön kansalaisille viimeistään 7 artiklassa tarkoitetun siirtymäkauden lopussa.

46 artikla

1. Jollei 45 artiklan määräysten soveltamisesta muuta johdu ja lukuun ottamatta liitteessä XVIa esitettyjä rahoituspalveluja, kukin sopimuspuoli voi säädellä yhtiöiden ja kansalaisten sijoittautumista ja toimintaa alueellaan, jos tämä säätely ei aiheuta toisen osapuolen yhtiöiden ja kansalaisten syrjintää verrattuna sopimuspuolen omiin yhtiöihin ja kansalaisiin.

2. Liitteessä XVIa esitettyjen rahoituspalvelujen osalta tämä sopimus ei rajoita osapuolten oikeutta toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä rahapolitiikan toteuttamiseksi eikä vakavaraisuussääntöjä, joilla taataan investoijien, tallettajien, vakuutuksenottajien tai sellaisten henkilöiden, joille on taattava luottamuksenvaraisen sopimuksen perusteella velvoitteiden täyttäminen, suojelu taikka säilytetään rahoitusjärjestelmän yhtenäisyys ja tasapaino. Nämä toimenpiteet eivät saa aiheuttaa toisen osapuolen yhtiöiden ja kansalaisten syrjintää kansallisuuden perusteella verrattuna osapuolen omiin yhtiöihin ja kansalaisiin.

47 artikla

Helpottaakseen yhteisön kansalaisten ja Tšekin tasavallan kansalaisten pääsyä säänneltyihin ammatteihin sekä helpottaakseen näiden ammattien harjoittamista Tšekin tasavallassa ja yhteisössä, assosiointineuvosto tarkastelee määräyksiä, jotka on tarpeen antaa tutkintojen kelpoisuuden molemminpuoliseksi tunnustamiseksi. Assosiointineuvosto voi toteuttaa tätä varten kaikki tarvittavat toimenpiteet.

48 artikla

Edellä 46 artiklan määräykset eivät estä sitä, että sopimuspuoli soveltaa erityisiä sään-

töjä, jotka koskevat sen alueella olevien sellaisten toisen osapuolen yhtiöiden sivuliikkeiden ja kauppaedustajien liikkeiden sijoittautumista ja toimintaa, joita ei ole perustettu ensin mainitun sopimuspuolen alueella, jos nämä erityisjärjestelyt ovat perusteltuja sen vuoksi, että näissä sivuliikkeissä ja kauppaedustajien liikkeissä on oikeudellisia tai teknisiä eroja verrattuna sen omalla alueella perustettujen yhtiöiden sivuliikkeisiin ja kauppaedustajien liikkeisiin, sekä rahoituspalvelujen osalta sen vuoksi, että se on vakavaraisuussääntöjen vuoksi perusteltua. Liitteessä XVIa esitettyjen rahoituspalvelujen osalta kohtelu on erilaista vain siinä määrin kuin on ehdottomasti tarpeen valvontaoikeudellisten sääntöjen kannalta oikeudellisten tai teknisten erojen vuoksi.

49 artikla

1. Tässä sopimuksessa tarkoitetaan "yhteisön yhtiöllä" ja vastaavasti "Tšekin tasavallan yhtiöllä" yhtiötä, joka on jäsenvaltion tai Tšekin tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettu ja jolla on sääntöjensä mukainen kotipaikka tai keskushallinto yhteisön tai Tšekin tasavallan alueella taikka joka on pääasiallisesti sijoittautunut yhteisön tai Tšekin tasavallan alueelle. Jos yhteisön tai Tšekin tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustetulla yhtiöllä on ainoastaan sääntöjensä mukainen kotipaikka yhteisön tai Tšekin tasavallan alueella, on sen toiminnalla oltava todellinen ja jatkuva yhteys jonkin jäsenvaltion tai Tšekin tasavallan talouteen.

2. Tämän luvun ja tämän osaston III luvun määräyksiä sovelletaan myös kansainvälisen meriliikenteen osalta niihin jäsenvaltioiden tai Tšekin tasavallan kansalaisiin ja laivanvarustamoihin, jotka ovat sijoittautuneet muualle kuin yhteisöön tai Tšekin tasavallaan mutta jotka ovat jonkin jäsenvaltion tai Tšekin tasavallan kansalaisten valvonnassa, jos niille kuuluvat alukset on rekisteröity tässä jäsenvaltiossa tai Tšekin tasavallassa niiden lainsäädännön mukaisesti.

3. Tässä sopimuksessa tarkoitetaan "yhteisön kansalaisella" ja "Tšekin tasavallan kan-

salaisella" luonnollista henkilöä, jolla on jonkin jäsenvaltion tai vastaavasti Tšekin tasavallan kansalaisuus.

4. Tämän sopimuksen määräykset eivät rajoita kunkin osapuolen oikeutta toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet sen estämiseksi, että kyseisen osapuolen toteuttamia toimenpiteitä, jotka koskevat kolmansien maiden pääsyä sen markkinoille, kierretäisiin tämän sopimuksen määräyksillä.

50 artikla

Tätä sopimusta sovellettaessa tarkoitetaan "rahoituspalveluilla" liitteessä XVIa tarkoitettuja toimia. Assosointineuvosto voi laajentaa tai muuttaa mainitun liitteen soveltamisalaa.

51 artikla

Tšekin tasavalta voi tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan kuuden ensimmäisen vuoden aikana tai liitteissä XVIa ja XVIIb tarkoitettujen alojen osalta 7 artiklassa tarkoitettuna siirtymäkauden aikana toteuttaa tämän luvun määräyksistä poikkeavia toimenpiteitä yhteisön yhtiöiden ja kansalaisten sijoittautumisen osalta, jos tietyllä teollisuuden alalla:

— on meneillään rakennemuutos,

tai

— ilmenee vakavia vaikeuksia, erityisesti jos ne aiheuttavat vakavia yhteiskunnallisia ongelmia Tšekin tasavallassa,

tai

— tšekkiläiset yhtiöt tai kansalaiset menettävät markkinaosuutensa tai kärsivät niiden huomattavasta pienentymisestä tietyllä elinkeino- tai teollisuuden alalla Tšekin tasavallassa,

tai

— Tšekin tasavallassa ollaan vasta uuden teollisuuden perustamisvaiheessa.

Tällaisiin toimenpiteisiin liittyy seuraavaa:

i) niiden soveltaminen päättyy viimeistään kaksi vuotta tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan kuudennen vuoden päättymisen jälkeen tai liitteiden XVIa ja XVIIb kattamien alojen osalta, 7 artiklassa tarkoitettuna siirtymäkauden lopussa;

ii) ne ovat asianmukaisia ja tarpeen tilanteen korjaamiseksi, ja

iii) ne liittyvät ainoastaan sijoittautumisiin, jotka tapahtuvat Tšekin tasavallassa näiden toimenpiteiden voimaantulon jälkeen, ja ne eivät aiheuta toimenpidettä toteutettaessa Tšekin tasavallaan jo sijoittautuneisiin yhteisön yhtiöihin tai kansalaisiin kohdistuvaa syrjintää verrattuna Tšekin tasavallan yhtiöihin ja kansalaisiin.

Assosointineuvosto voi Tšekin tasavallan pyynnöstä ja tarpeen vaatiessa poikkeuksellisesti päättää pidentää i alakohdassa tarkoitettua ajanjaksoa tietyn alan osalta ja rajoitetuksi ajaksi.

Suunnitellessaan ja soveltaessaan näitä toimenpiteitä Tšekin tasavalta myöntää, milloin mahdollista, yhteisön yhtiöille ja kansalaisille etuuskohtelun, joka ei missään tapauksessa saa olla epäedullisempi kuin kolmannen maan yhtiöille tai kansalaisille myönnetty kohtelu.

Ennen näiden toimenpiteiden toteuttamista Tšekin tasavalta neuvottelee asiasta assosointineuvostossa ja soveltaa näitä toimenpiteitä aikaisintaan yhden kuukauden kuluttua siitä, kun se on antanut Assosointineuvostolle tiedoksi suunnittelemansa konkreettiset toimenpiteet edellyttäen, että mikään välittömiä toimenpiteitä vaativa korvaamaton vahinko ei ole uhkaamassa; tällaisessa tapauksessa Tšekin tasavalta neuvottelee assosointineuvostossa välittömästi näiden toimenpiteiden hyväksymisen jälkeen.

Kuudennen tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan vuoden päättyessä tai liitteissä XVIa ja XVIIb tarkoitettujen alojen osalta 7 artiklassa tarkoitetun siirtymäkauden jälkeen Tšekin tasavalta voi toteuttaa tällaisia toimenpiteitä ainoastaan assosointineuvoston suostumuksella ja sen määrittämin edellytyksin.

52 artikla

1. Tämän luvun määräyksiä ei sovelleta ilma-, sisävesi- ja merikabotaasiliikenteeseen.

2. Assosointineuvosto voi antaa suosituksia parantaakseen sijoittautumista ja toimintaa 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla.

53 artikla

1. Poiketen siitä, mitä tämän osaston I luvussa määrätään, Tšekin tasavallan tai vastaavasti yhteisön myöntämän sijoittautumisoikeuden saaneilla on vastaanottavan valtion voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti oikeus Tšekin tasavallan tai yhteisön alueella työllistää tai antaa tytäryhtiöidensä työllistää yhteisön jäsenvaltioiden tai Tšekin tasavallan kansalaisia, jos nämä henkilöt ovat tämän artiklan 2 kohdassa määriteltyjä keskeisissä tehtävissä työskenteleviä henkilöitä ja jos ainoastaan kyseiset sijoittautumiseen oikeutetut tai näiden tytäryhtiöt työllistävät nämä henkilöt. Näiden henkilöiden oleskelulupa ja työlupa koskee ainoastaan työskentelyjaksoa.

2. Sijoittautumisoikeuden saaneen yhtiökonaisuuden, jäljempänä "yhtiökonaisuus", keskeisissä tehtävissä työskenteleviin henkilöihin kuuluvat:

a) yhtiökonaisuuden johtavassa asemassa olevat henkilöt, jotka ensisijaisesti johtavat yhtiökonaisuutta ja joita puolestaan yhtiökonaisuuden hallitus tai osakkeenomistajat valvovat tai johtavat; johtavassa asemassa olevien toimivaltaan kuuluu:

— johtaa yhtiökonaisuutta tai sen osastoa tai alaosastoa,

— valvoa ja tarkastaa muun valvonta-tehtävissä toimivan tai hallinnollisen henkilöstön työskentelyä,

— henkilökohtainen toimivalta palkata tai irtisanoa työntekijöitä taikka antaa heidän palkkaamistaan tai irtisanomistaan koskevia suosituksia sekä toteuttaa muita henkilöstöä koskevia toimenpiteitä.

b) yhtiökonaisuudessa työskentelevät henkilöt, joilla on:

— pätevyys teknistä erityisosaamista vaativiin töihin tai tehtäviin,

— osaamistaso, joka on yhtiökonaisuuden toiminnalle, tutkimusvälineistön käytölle, teknologialle tai hallinnolle välttämätöntä.

Näihin henkilöihin voi kuulua myös luvanvaraisten ammattien harjoittajia.

Edellä tarkoitettujen henkilöiden on oltava ollut kyseisen yhtiökonaisuuden palveluksessa vähintään yhden vuoden ajan ennen siirtämistään mainittuihin tehtäviin.

54 artikla

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden vuoksi perustelluissa rajoissa.

2. Tämän luvun määräyksiä ei sovelleta toimintaan, johon kummankin osapuolen alueella jatkuvasti tai tilapäisesti liittyy julkisen vallan käyttöä.

55 artikla

Tämän luvun ja tämän osaston III luvun määräyksiä sovelletaan myös yhtiöihin, joita Tšekin tasavallan yhtiöt tai kansalaiset yhdessä yhteisön yhtiöiden tai kansalaisten kanssa valvovat tai jotka ovat näiden yksinomaisessa yhteisöomistuksessa.

III LUKU

Palvelujen tarjonta yhteisön ja Tšekin tasavallan välillä

56 artikla

1. Osapuolet sitoutuvat tämän luvun määräysten mukaisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet salliakseen asteittain, että yhteisön tai Tšekin tasavallan yhtiöt ja kansalaiset tarjoavat palveluja muun kuin sen osapuolen alueella, johon ne ovat sijoittautuneet, ottaen huomioon molempien osapuolten palvelualueiden kehittyminen.

2. Sopusoinnussa 1 kohdassa tarkoitettua vapauttamisen kanssa ja jollei 59 artiklan 1 kohdan määräyksistä muuta johdu, osapuolet sallivat niiden luonnollisten henkilöiden tilapäisen liikkuvuuden, jotka tarjoavat palveluja tai jotka ovat keskeisissä tehtävissä palvelujen tarjoajan henkilöstössä 53 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla, mukaan lukien luonnolliset henkilöt, jotka edustavat yhteisön tai Tšekin tasavallan yhtiöitä tai kansalaisia ja jotka haluavat saapua tilapäisesti maahan neuvotellakseen palvelujen myymisestä tai tehdäkseen palvelujen myymistä koskevia sopimuksia palvelujen tarjoajan puolesta, edellyttäen, että nämä edustajat eivät itse työskentele välittömästi suurelle yleisölle suunnattavassa myynnissä eivätkä itse henkilökohtaisesti tarjoa palveluja.

3. Assosiointineuvosto toteuttaa tarvittavat toimenpiteet tämän artiklan 1 kohdan määräysten asteittaiseksi täytäntöönpanemiseksi.

57 artikla

Yhteisön ja Tšekin tasavallan välisten kuljetuspalveluiden tarjontaan sovelletaan 56 artiklan määräysten sijaan seuraavia määräyksiä:

1. Kansainvälisen meriliikenteen osalta osapuolet sitoutuvat noudattamaan tehokkaasti periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vapaasta pääsystä markkinoille ja liikenteeseen.

- a) Edellä mainittu määräys ei vaikuta oikeuksiin eikä velvoitteisiin, jotka kuuluvat tämän sopimuksen jomman kumman osapuolen soveltamien Yhdistyneiden Kansakuntien linjakonferenssien käyttäytymissääntöjen soveltamisalaan. Linjakonferenssiin kuulumattomat varustamot saavat kilpailla konferenssiin kuuluvien varustamoiden kanssa edellyttäen, että ne noudattavat periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vilpittömästä kilpailusta.
 - b) Osapuolet vahvistavat sitoutuneensa noudattamaan vapaan kilpailun periaatetta kuivan ja nestemäisen irtotavaran kaupan osalta.
2. Edellä 1 alakohdan periaatteiden mukaisesti:
 - a) osapuolet eivät jatkossa sisällytä kolmansien maiden kanssa tekemiinsä kahdenvälisiin sopimuksiin kuljetusosuuksia koskevaa sopimuslauseketta, lukuun ottamatta poikkeuksellisia olosuhteita, joissa tämän sopimuksen jomman kumman osapuolen laivanvarustamoilla ei olisi muutoin mahdollisuutta liikennöidä kyseiseen kolmanteen maahan ja pois sieltä;
 - b) osapuolet kieltävät tulevaisuudessa kahdenvälisissä sopimuksissaan kuivan ja nestemäisen irtotavaran kuljetusosuuksia koskevat sopimuslausekkeet;
 - c) osapuolet poistavat tämän sopimuksen voimaantullessa kaikki yksipuoliset toimenpiteet sekä hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, joilla voi olla rajoittava tai syrjivä vaikutus palvelujen vapaaseen tarjontaan kansainvälisessä meriliikenteessä.
 3. Osapuolten välisen liikenteen yhteensovitetun kehityksen ja asteittaisen va-

pauttamisen varmistamiseksi, jotka on mukautettu niiden molemminpuolisiin kaupallisiin tarpeisiin, sovitaan molemminpuolista markkinoille pääsyä lento- ja maaliikenteessä koskevista edellytyksistä erityisissä sopimuksissa, joista osapuolet neuvottelevat tämän sopimuksen tultua voimaan.

4. Ennen 3 kohdassa tarkoitettujen sopimusten tekemistä osapuolet eivät toteuta mitään toimenpiteitä eivätkä ryhdy mihinkään toimiin, jotka saattavat olla rajoittavampia tai syrjivämpiä tämän sopimuksen voimaantuloa edeltävään tilanteeseen verrattuna.
5. Tšekin tasavalta mukauttaa siirtymäkauden aikana asteittain lainsäädäntönsä, mukaan lukien hallinnolliset, tekniset ja muut säännöt, yhteisössä sovellettavaan lento- ja maaliikennettä koskevaan lainsäädäntöön siinä määrin kuin se on tarpeen edistettäessä vapauttamista ja osapuolten molemminpuolista pääsyä markkinoille ja helpotettaessa matkustajien ja tavaroiden liikkuvuutta.
6. Sitä mukaa kuin osapuolet edistyvät tämän luvun tavoitteiden toteuttamisessa assosiointineuvosto tarkastelee keinoja palvelujen vapaan tarjonnan parantamiseksi lento- ja maaliikenteessä.

58 artikla

Tässä luvussa tarkoitettuihin asioihin sovelletaan 54 artiklan määräyksiä.

IV LUKU

Yleiset määräykset

59 artikla

1. Tämän sopimuksen IV osastoa sovellettaessa mitkään sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia soveltamasta maahan pääsyä ja maassa oleskelua, työskentelyä, työehtoja, luonnollisten henkilöiden sijoittautumista se-

kä palvelujen tarjontaa koskevia lakejaan, asetuksiaan ja hallinnollisia määräyksiään, jos näillä määräyksillä ei mitätöidä tai rajoiteta niitä etuja, jotka kuuluvat jollekin sopimuspuolelle tietyn tämän sopimuksen määräyksen nojalla. Tämä määräys ei rajoita 54 artiklan soveltamista.

2. Tämän sopimuksen IV osaston II, III ja IV luvun määräykset mukautetaan assosiointineuvoston päätöksellä GATTin Uruguayn kierroksen yhteydessä käytävien palvelujen tarjontaa koskevien neuvottelujen perusteella ja siten, ettei mikään tämän sopimuksen määräys edellytä kohtelua, joka olisi epäedullisempi kuin kohtelu, josta määrätään kauppaa ja palveluja koskevassa GATS-yleissopimuksessa.

3. Tšekin tasavaltaan sijoittautuneiden yhteisön yhtiöiden ja kansalaisten sulkemista IV osaston II luvun määräysten mukaisesti Tšekin tasavallan myöntämän opetuksen, terveydenhuollon, sosiaalipalveluiden ja kulttuurin alalla annettavan valtion tuen ulkopuolelle, pidetään 7 artiklassa tarkoitettuna siirtymäkauden ajan IV osaston määräysten ja V osastossa tarkoitettujen kilpailusääntöjen mukaisena.

V OSASTO

MAKSUT, PÄÄOMAT, KILPAILU JA MUUT TALOUDELLISET MÄÄRÄYKSET, LAINSÄÄDÄNTÖJEN LÄHENTÄMINEN

I LUKU

Juoksevat maksut ja pääomien liikkuvuus

60 artikla

Osapuolet sitoutuvat hyväksymään kaikki vapaasti vaihdettavassa valuutassa suoritettavat, suoritusten vastavuoroisuuteen perustuvat juoksevat maksut, jos niihin liittyvät kaupat koskevat tämän sopimuksen mukaisesti vapautettua tavaroiden, palvelujen tai henkilöiden liikkuvuutta osapuolten välillä.

61 artikla

1. Jäsenvaltiot ja Tšekin tasavalta takaavat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen maksutaseen pääomaa koskevien suoritusten osalta pääoman vapaan liikkuvuuden sellaisien yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu isäntämaan lainsäädännön mukaisesti, ja investoinneissa, jotka on tehty IV osaston II luvun määräysten mukaisesti, sekä näiden investointien ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttamisen ja kotiuttamisen. Poiketen edellä mainitusta määräyksestä tämä vapaa liikkuvuus, rahaksi muuttaminen ja kotiuttaminen varmistetaan tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan viidennen vuoden loppuun mennessä kaikkien niiden investointien osalta, jotka liittyvät Tšekin tasavallassa itsenäisinä ammatinharjoittajina IV osaston II luvun mukaisesti toimivien yhteisön kansalaisten sijoittautumiseen.

2. Jäsenvaltiot eivät tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen eikä Tšekin tasavalta tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan viidennen vuoden lopusta alkaen toteuta uusia valuuttarajoituksia, jotka vaikuttavat yhteisön ja Tšekin tasavallan kansalaisten välillä tapahtuviin pääomanliikkeisiin ja niihin liittyviin juokseviin maksuihin, eivätkä ne tiukenna olemassa olevia rajoituksiaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.

3. Osapuolet neuvottelevat keskenään helpottaakseen pääomien liikkuvuutta yhteisön ja Tšekin tasavallan välillä tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi.

62 artikla

1. Sopimuspuolet toteuttavat tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavien viiden vuoden aikana toimenpiteet luodakseen tarvittavat edellytykset sille, että pääomien vapaata liikkuvuutta koskevaa yhteisön lainsäädäntöä voidaan myöhemmin asteittain ryhtyä soveltamaan.

2. Assosointineuvosto tarkastelee tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan viidennen vuoden aikana keinoja pääomien vapaata

liikkuvuutta koskevan yhteisön lainsäädännön soveltamiseksi kokonaisuudessaan.

63 artikla

Tämän luvun määräysten mukaisesti ja poiketen siitä, mitä 65 artiklassa määrätään, jos Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) VIII artiklassa tarkoitettua Tšekin tasavallan valuutan täydellistä vaihdettavuutta ei ole toteutettu, Tšekin tasavalta voi poikkeuksellisesti olosuhteissa soveltaa lyhyen ajan ja keskipitkän ajan luottojen myöntämiseen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoituksia siltä osin, kuin nämä rajoitukset on asetettu sille näiden luottojen myöntämiseksi ja sen asema IMF:ssä sallii ne.

Tšekin tasavalta soveltaa näitä rajoituksia ketään syrjimättä ja huolehtii, että ne haittaavat mahdollisimman vähän tätä sopimusta. Tšekin tasavalta ilmoittaa viipymättä assosointineuvostolle näiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja niihin liittyvistä muutoksista.

II LUKU

Kilpailu ja muut taloutta koskevat määräykset

64 artikla

1. Seuraavat käytännöt ovat yhteensopimatonta tämän sopimuksen moitteettoman toiminnan kanssa siltä osin kuin ne ovat omiaan vaikuttamaan yhteisön ja Tšekin tasavallan väliseen kauppaan:

- i) yritysten väliset sopimukset, päätökset yritysten yhteenliittymistä sekä yritysten väliset yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua;
- ii) yhden tai useamman yrityksen toimesta tapahtuva määräävän markkina-aseman väärinkäyttö kaikilla yhteisön tai Tšekin tasavallan alueilla tai merkittäväällä osalla niistä;
- iii) mikä tahansa valtion tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosi-

- malla tiettyjä yrityksiä tai tiettyjen tavaroiden tuotantoa.
2. Tämän artiklan vastaisia käytäntöjä arvioidaan Euroopan talousyhteisön perustamis­sopimuksen 85, 86 ja 92 artiklan sääntöjen soveltamisesta johtuvien arviointiperusteiden mukaan.
3. Assosointineuvosto antaa tarvittavat määräykset 1 ja 2 kohdan täytäntöönpanemiseksi kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta. Ennen soveltamis­määräysten antamista sopimuspuolet mää­räävät omilla alueillaan vastaavien lainsäädäntöjensä mukaisesti 1 kohdan kanssa yhteensopimattomista käytännöistä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 6 kohdan soveltamista.
4. a) Edellä 1 kohdan iii alakohdan määräysten soveltamiseksi osapuolet sopivat, että viiden ensimmäisen vuoden aikana tämän sopimuksen voimaantulosta Tšekin tasaval­lan myöntämää valtion tukea arvioidaan ottaen huomioon, että Tšekin tasavaltaa pidetään samanlaisena alueena kuin Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja yhteisön alueita. Assosointineuvosto päättää Tšekin tasavallan taloudellisen tilanteen huomioon ottaen, onko tätä aikaa jatkettava uudella viiden vuoden jaksolla.
- b) Kumpikin osapuoli varmistaa avoimuuden valtion tukien alalla ja ilmoittaa muun muassa vuosittain toiselle osapuolelle myönnetyn tuen kokonaismäärän ja jakautumisen sekä antaa pyynnöstä tiedot tukijärjestelmistä. Toisen osapuolen pyynnöstä toinen osapuoli antaa tietoja tietyistä valtion tuen erityis­tapauksista.
5. Edellä III osaston II ja III luvussa tarkoi­tettujen tuotteiden osalta:
- edellä 1 kohdan iii alakohdan määräys­tä ei sovelleta,
 - edellä 1 kohdan i alakohdan vastaisia käytäntöjä on arvioitava sellaisten yhteisön vahvistamien arviointiperusteiden mukaisesti, jotka perustuvat Euroopan talousyhteisön perustamissopi­muksen 42 ja 43 artiklaan ja erityisesti neuvoston asetuksessa N:o 26/62 vahvistettuihin arviointiperusteisiin.
6. Jos yhteisö tai Tšekin tasavalta katsoo, että tietty käytäntö on yhteensopimaton 1 kohdan kanssa, ja:
- se ei ole 3 kohdassa tarkoitettujen soveltamista koskevien sääntöjen mukainen
 - tai
 - jos näiden sääntöjen puuttuessa kysei­nen käytäntö aiheuttaa tai uhkaa aiheut­taa vakavaa haittaa toisen osapuolen eduille tai huomattavaa haittaa sen kansalliselle elinkeinoalalle, mukaan luki­en palvelujen tuottaminen,
- se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet neuvoteltuaan asiasta assosointineuvostossa tai 30 työpäivän kuluttua siitä, kun se on saattanut asian mainitun neuvoston käsiteltäväksi.
- Sellaisten käytäntöjen osalta, jotka ovat yhteensopimattomia tämän artiklan 1 kohdan iii alakohdan kanssa, nämä aiheelliset toimenpi­teet voidaan toteuttaa, silloin kun niihin sovelletaan tullitariffeja ja kauppaa koskevaa yleissopimusta, ainoastaan mainitussa sopi­muksessa vahvistettujen menettelyjen ja edellytysten mukaisesti tai millä tahansa muulla siihen liittyvissä neuvotteluissa sovi­tulla ja osapuolten välillä sovellettavalla jär­jestelyllä.
7. Osapuolet luovuttavat toisilleen tietoja ammatillisen salassapitovelvollisuuden ja lii­kesalaisuuden sallimissa rajoissa, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 kohdan mukaisesti

annettujen vastakkaisten määräysten soveltamista.

8. Tätä artiklaa ei sovelleta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin, joita tarkoitetaan pöytäkirjassa n:o 2.

65 artikla

1. Jos yhdelle tai useammalle jäsenvaltiolle tai Tšekin tasavallalle aiheutuu taikka niille uhkaa välittömästi aiheutua vakavia maksutaseeseen liittyviä vaikeuksia, yhteisö tai Tšekin tasavalta, tapauksen mukaan, voi toteuttaa tullitariffeja ja kauppaa koskevassa yleissopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti tietyinä aikana rajoittavia toimenpiteitä, mukaan lukien tuontia koskevat toimenpiteet, jotka eivät saa olla laajempia kuin on ehdottomasti tarpeen maksutasetilanteen korjaamiseksi. Toimenpiteitä lievennetään vähitellen sitä mukaa, kuin maksutaseeseen liittyvät ongelmat paranevat ja ne poistetaan kun nämä edellytykset eivät enää oikeuta niiden ylläpitämiseen. Tapauksen mukaan, yhteisö tai Tšekin tasavalta ilmoittaa niiden toteuttamisesta heti toiselle osapuolelle ja esittää mahdollisuuksien mukaan aika-aulun niiden poistamiseksi.

2. Osapuolet välttävät kuitenkin sellaisten rajoittavien toimenpiteiden toteuttamista, ja erityisesti sellaisten tuontia koskevien toimenpiteiden toteuttamista, joilla pyritään ratkaisemaan maksutaseeseen liittyvät ongelmat.

3. Rajoittavia toimenpiteitä ei sovelleta investointeihin liittyviin siirtoihin eikä varsinkaan investoitujen tai uudelleen investoitujen varojen kotiuttamiseen eikä muihin niistä saatuihin tuloihin.

66 artikla

Julkisten yritysten osalta ja niiden yritysten osalta, joille on myönnetty erityis- tai yksinoikeuksia, assosiointineuvosto varmistaa tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavasta

kolmannesta vuodesta alkaen Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 90 artiklan periaatteiden noudattamisen sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin Bonnissa huhtikuussa 1990 pidetyn kokouksen päätösasiakirjan periaatteiden, erityisesti yritysjohtajien päätöksentekovapauden, noudattamisen.

67 artikla

1. Tšekin tasavalta jatkaa henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen liittyvien oikeuksien suojelun parantamista taatakseen viidennen vuoden loppuun mennessä tämän sopimuksen voimaantulosta yhteisön suojelun tasoon verrattavissa olevan suojelun tason, mukaan lukien näiden oikeuksien noudattamisen varmistamiseksi määrättyt keinot.

2. Tšekin tasavalta jättää samalla liittymishakemuksen Münchenissä 5 päivänä lokakuuta 1973 tehtyyn eurooppalaisen patentin myöntämistä koskevaan sopimukseen. Tšekin tasavalta liittyy myös muihin liitteessä XVII olevassa 1 kohdassa tarkoitettuihin sellaisiin monenkeskisiin sopimuksiin henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojasta, joihin jäsenvaltiot ovat liittyneet tai joita ne tosiasiallisesti soveltavat.

68 artikla

1. Sopimuspuolet arvioivat, että olisi suotavaa mahdollistaa pääsy julkisiin hankintoihin vastavuoroisesti ja ketään syrjimättä, erityisesti GATT-sopimuksen yhteydessä.

2. Edellä 49 artiklassa tarkoitetuilla Tšekin tasavallan yhtiöillä on pääsy tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen julkisista hankinnoista tehtyjen sopimusten tekomenettelyyn yhteisön asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti ja niille myönnetään kohtelu, joka ei saa olla epäedullisempi kuin yhteisön yhtiöille myönnetty kohtelu.

Edellä 49 artiklassa tarkoitetuilla yhteisön yhtiöillä on viimeistään 7 artiklassa tarkoitettua siirtymäkauden loppuun mennessä pääsy

julkisista hankinnoista tehtyjen sopimusten tekomenettelyyn Tšekin tasavallassa, ja niille myönnetään kohtelu, joka ei saa olla epäedullisempi kuin Tšekin tasavallan yhtiöille myönnetty kohtelu.

Yhteisön yhtiöillä, jotka ovat sijoittautuneet Tšekin tasavaltaan IV osaston II luvun määräysten mukaisesti, on tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen pääsy julkisista hankinnoista tehtyjen sopimusten tekomenettelyyn, ja niille myönnetään kohtelu, joka ei saa olla epäedullisempi kuin Tšekin tasavallan yhtiöille myönnetty kohtelu.

Assosiointineuvosto tarkastelee säännöllisesti, voiko Tšekin tasavalta ennen siirtymäkauden päättymistä myöntää kaikille yhteisön yhtiöille pääsyn julkisista hankinnoista tehtyjen sopimusten tekomenettelyyn Tšekin tasavallassa.

3. Edellä 38—59 artiklan määräyksiä sovelletaan julkisten hankintojen toteuttamiseen liittyviin sijoittautumisiin, toimiin ja palvelujen tarjontaan yhteisön ja Tšekin tasavallan välillä sekä työskentelyyn ja työntekijöiden liikkuvuuteen.

III LUKU

Lainsäädäntöjen lähentäminen

69 artikla

Osapuolet tunnustavat, että Tšekin tasavallan taloudellinen yhdentyminen yhteisöön riippuu olennaisesti nykyisen ja tulevaisuudessa säädettävän Tšekin tasavallan lainsäädännön lähentämisestä yhteisön lainsäädäntöön. Tšekin tasavalta huolehtii siitä, että sen lainsäädäntö saatetaan asteittain yhteensopivaksi yhteisön lainsäädännön kanssa.

70 artikla

Lainsäädäntöjen lähentämiseen sisältyvät erityisesti seuraavat alueet: tullilainsäädäntö, yhtiöoikeus, pankkioikeus, yritysten kirjanpito ja verotus, henkinen omaisuus, työnteki-

jöiden suojele työpaikoilla, rahoituspalvelut, kilpailusäännöt, ihmisten ja eläinten terveyden ja elämän suojele sekä kasvinsuojele, kuluttajansuoja, välillinen verotus, tekniset määräykset ja standardit, ydinvoima-alan lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, liikenne ja ympäristö.

71 artikla

Yhteisön Tšekin tasavallalle antamaan tekniseen apuun voi muun ohella sisältyä:

- asiantuntijavaihto,
- nopea tietojen toimittaminen, erityisesti asiaan liittyvää lainsäädäntöä koskevien tietojen toimittaminen,
- seminaarien järjestäminen,
- koulutus,
- avunanto kyseisiä aloja koskevan yhteisön lainsäädännön kääntämisessä.

VI OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDEN ALALLA

72 artikla

1. Yhteisö ja Tšekin tasavalta toimivat yhteistyössä talouden alalla tarkoituksenaan edistää Tšekin tasavallan kehitystä ja kasvua. Tämän yhteistyön tavoitteena on vahvistaa olemassa olevia taloussuhteita mahdollisimman laajalla alueella molempien osapuolten etujen mukaisesti.

2. Menettelyt ja muut toimenpiteet noudattavat kestävän kehityksen periaatetta ja ne suunnitellaan siten, että niillä edistetään Tšekin tasavallan taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä. Näissä menettelyissä olisi alusta asti varmistettava, että ympäristöasiat otetaan huomioon, sekä huolehdittava, että niissä otetaan huomioon sopusointuisen yhteiskunnallisen kehityksen vaatimukset.

3. Yhteistyötoimia olisi tätä tarkoitusta varten toteutettava erityisesti teollisuutta koskevissa menettelyissä ja toimenpiteissä, mukaan lukien kaivosteollisuus, investoinnit, maatalous, energia, liikenne, alueellinen kehitys ja matkailu.

4. Erityistä huomiota on kiinnitettävä toimenpiteisiin, jotka ovat omiaan edistämään Keski- ja Itä-Euroopan maiden välistä yhteistyötä tämän alueen sopusointuiseksi kehittämiseksi.

73 artikla

Yhteistyö teollisuuden alalla

1. Yhteistyön tarkoituksena on edistää Tšekin tasavallan teollisuuden nykyaikaistamista ja rakenteellista uudistamista julkisella ja yksityisellä sektorilla sekä molempien osapuolten taloudellisten toimijoiden välistä teollisuuden alan yhteistyötä ja erityisesti yksityissektorin vahvistamista.

2. Erityistä huomiota kiinnitetään:

- tiettyjen alojen rakennemuutokseen; tätä varten assosiointineuvosto tarkastelee erityisesti hiili- ja terässektoreihin sekä aserakennusteollisuuteen liittyviä ongelmia,
- uusien yritysten perustamiseen kasvumahdollisuuksia tarjoaville aloille.

3. Teollisuuden alan yhteistyössä otetaan huomioon Tšekin tasavallan asettamat ensisijaisuudet. Yhteistyön tavoitteena olisi erityisesti luoda asianmukaiset kehykset yrityksille, parantaa johtamistekniikoita ja edistää avoimuutta markkinoiden ja yrityksille asetettujen edellytysten osalta; siihen sisältyy tarvittaessa myös tekninen avunanto.

74 artikla

Investointien edistäminen ja turvaaminen

1. Yhteistyön tavoitteena on saada aikaan suotuisat olosuhteet kotimaisille ja ulkomai-

sille yksityisille investoinneille, jotka ovat välttämättömiä Tšekin tasavallan talouden ja teollisuuden vahvistumiselle.

2. Yhteistyön tarkoituksena on edistää erityisesti:

- Tšekin tasavallan investointien osalta hallinnollisen kehyksen parantamista,
- jäsenvaltioiden ja Tšekin tasavallan välisten, investointien edistämistä ja turvaamista koskevien sopimusten tekemistä,
- pääomien siirtoihin liittyvien aiheellisten järjestelyjen täytäntöönpanoa,
- sääntelyn purkamista ja talouden infrastruktuureita,
- tietojen vaihtoa sijoitusmahdollisuuksista kaupallisten messujen, näyttelyiden, myyntiviikkojen ja muiden tapahtumien yhteydessä.

75 artikla

Teollisuusstandardit ja vaatimustenmukaisuuden arviointi

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä mahdollistaakseen Tšekin tasavallan täydellisen sopeutumisen yhteisön teknisiin määräyksiin ja eurooppalaisten standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyihin.

2. Yhteistyössä pyritään:

- edistämään yhteisön teknisten määräysten ja eurooppalaisten standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen käyttöä,
- tarvittaessa edistämään vastavuoroista tunnustamista koskevien sopimusten tekemistä näillä aloilla,
- rohkaisemaan Tšekin tasavaltaa osallistumaan erityistoimielinten työhön (CEN, CENELEC, ETSI, EOTC).

3. Yhteisö antaa tarvittaessa Tšekin tasavallalle teknistä apua.

76 artikla

Yhteistyö tieteen ja teknologian alalla

1. Osapuolet sitoutuvat edistämään yhteistyötä tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen aloilla. Ne kiinnittävät erityistä huomiota seuraaviin toimenpiteisiin:

- tieteen ja teknologian alan vastaavia menettelyjä koskevien tietojen vaihto,
- yhteisten tieteellisten ja teknologisten tapaamisten järjestäminen (seminaarit ja työryhmät),
- yhteinen tutkimus- ja kehittämistoiminta tieteen kehityksen kannustamiseksi sekä teknologian ja tietotaidon siirtämiseksi,
- koulutustoiminta ja ohjelmat molempien osapuolten tutkijoiden ja asiantuntijoiden liikkuvuuden edistämiseksi,
- uuden teknologian tutkimiselle ja soveltamiselle suotuisten olosuhteiden aikaansaaminen ja tutkimustuloksia koskevan henkisen omaisuuden asianmukainen suojeleminen,
- Tšekin tasavallan osallistuminen yhteisön ohjelmiin 3 kohdan mukaisesti.

Tarvittaessa annetaan teknistä apua.

2. Assosiointineuvosto määrittää asianmukaiset menettelyt yhteistyön kehittämiseksi.

3. Yhteistyö yhteisön puiteohjelman mukaisessa tutkimuksessa ja teknologisessa kehittämistyössä toteutetaan erityisjärjestelyin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään molempien osapuolten hyväksymien oikeudellisten menettelyjen mukaisesti.

77 artikla

Opetus ja koulutus

1. Osapuolten välisen yhteistyön tavoitteena on yleisen koulutustason ja ammatillisen pätevyyden parantaminen Tšekin tasavallassa, ottaen huomioon ne alueet, joilla on Tšekin tasavallalle ensisijainen merkitys. Hallinnollinen perusta ja yhteistyöhankkeet perustuvat Euroopan koulutussäätiöön sekä Tempus-ohjelmaan. Myös Tšekin tasavallan osallistumista muihin yhteisön ohjelmiin tarkastellaan tässä yhteydessä.

2. Yhteistyö, jota koskevista yksityiskohdallisista säännöistä osapuolet yhdessä säätävät, sisältää erityisesti seuraavat alueet:

- opetusjärjestelmän ja ammatillisen koulutuksen uudistaminen Tšekin tasavallassa,
- perehdyttävä koulutus, ammatillinen täydennyskoulutus ja uudelleenkoulutus, mukaan lukien julkisen ja yksityisen sektorin johtajien ja ylempien virkamiesten koulutus, erityisesti tietyillä erikseen määritettävillä ensisijaisilla alueilla,
- eri korkeakoulujen sekä korkeakoulujen ja yritysten välinen yhteistyö ja opettajien, opiskelijoiden, hallintohenkilöstön ja nuorten liikkuvuus,
- Eurooppaa koskevien opintojen edistäminen sopivissa oppilaitoksissa,
- opiskeluaikojen ja tutkintotodistusten molemminpuolinen tunnustaminen.

3. Kääntämisen alalla yhteistyö keskittyy kääntäjien ja tulkkien koulutukseen ja yhteisön terminologian ja kielellisten sääntöjen edistämiseen.

78 artikla

Maatalous ja maatalouteen liittyvä teollisuus

1. Yhteistyön tavoitteena tällä alalla on

maatalouden ja maatalouteen liittyvän teollisuuden tuotannon nykyaikaistaminen. Yhteistyöllä pyritään erityisesti:

- kehittämään yksityisiä maatalousyri-tyksiä ja jakelukanavia sekä varastoin- ti- ja hallinnointitekniikoita, kaupanpi- tämisen menetelmiä ja niin edelleen,
- nykyaikaistamaan maatalouden infra- struktuureita (liikenne, vedenjakelu, te- lieviestintä),
- parantamaan aluesuunnittelua, mukaan lukien rakentaminen ja kaupunkisuun- nittelu,
- parantamaan tuottavuutta, laatua ja te- hokkuutta asianmukaisten menetelmien ja tuotteiden avulla, varmistamaan tu- tantovälineisiin liittyvän pilaantumista vähentävän tekniikan käyttöä koskeva koulutus ja valvonta,
- kehittämään ja nykyaikaistamaan jalos- tusyrityksiä ja niiden kaupanpitämis- tekniikoita,
- edistämään täydentävyyttä maatalou- dessa,
- edistämään teollista yhteistyötä maata- loudessa ja tietotaidon vaihtoa erityi- sesti yhteisön ja Tšekin tasavallan yksi- tyisten sektoreiden välillä,
- kehittämään yhteistyötä eläinten ja kasvien terveydensuojelun alalla, jotta edistettäisiin asteittaista yhdenmukais- tamista yhteisön sääntöihin avustamalla koulutuksessa ja järjestämällä tarkas- tuksia.

2. Tätä varten yhteisö antaa tarvittaessa teknistä apua.

79 artikla

Energia

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä markki-

natalouden periaatteita noudattaen kannus- taakseen Tšekin tasavallan ja yhteisön energiamarkkinoiden asteittaista yhdentymistä. Ne kiinnittävät erityistä huomiota Euroopan energiapoliittista peruskirjaa koskeviin yhteisön ehdotuksiin sekä näiden markkinoiden yhdentymiseen samaan aikaan Keski- ja Itä-Euroopan maiden markkinoiden kanssa.

2. Yhteistyöhön sisältyy muun muassa tek- nistä avunantoa tarvittaessa seuraavilla aloil- la:

- energiapolitiikan suunnittelu ja kehit- täminen kansallisella ja alueellisella ta- solla,
- energiamarkkinoiden vapauttaminen ja kaasun ja sähkön siirron helpottaminen,
- tutkimus energia-alan infrastruktuurien nykyaikaistamisesta,
- jakelun parantaminen sekä energiahän- kintojen parantaminen ja monipuolis- taminen,
- hallinto ja koulutus energia-alalla,
- energiavarojen kehittäminen,
- energian säästön ja energiatehokkuuden edistäminen,
- energian tuotannon ja käytön ympäris- tövaikutukset,
- ydinenergia-ala,
- sähkö- ja kaasuala, mukaan lukien tut- kimus mahdollisuudesta liittää jakelu- verkostot yhteen,
- tämän alan yritysten välisen yhteistyön perusedellytysten suunnittelu, johon voisi sisältyä sekayritysten perustami- sen kannustaminen,
- teknologian ja tietotaidon siirto, johon tarvittaessa sisältyy tehokkaan energia- teknologian menekin edistäminen.

80 artikla

Ydinturvallisuus

1. Yhteistyön tavoitteena on ennen kaikkea parantaa ydinenergian käytön turvallisuutta.

2. Yhteistyöhön kuuluvat olennaisesti seuraavat alueet:

- ydinturvallisuus, valmistautuminen ydinonnettomuuksien varalle ja hätätilanteiden hallinta,
- säteilysuojelu, mukaan lukien ympäristöstä tulevan säteilyn valvonta,
- polttoainekiertoon liittyvät ongelmat ja ydinainesten turvallinen varastointi,
- radioaktiivisista jätteistä huolehtiminen,
- ydinvoimaloiden poistaminen käytöstä ja niiden purkamisen,
- dekontaminointi.

3. Yhteistyöhön sisältyy tietojen ja kokemusten vaihto sekä tutkimus- ja kehittämis-toiminta 76 artiklan mukaisesti.

81 artikla

Ympäristö

1. Osapuolet kehittävät ja vahvistavat yhteistyötään ympäristöön ja ihmisten terveyteen liittyvissä asioissa, joita ne pitävät ensisijaisen tärkeinä.

2. Yhteistyö kohdistuu seuraaviin aloihin:

- pilaantumisen tehokas valvonta; ympäristön tilaa koskevat tietojärjestelmät,
- ilman alueellisen ja valtioiden rajat ylittävän pilaantumisen torjunta,
- energian tehokas, tasapainoinen ja ympäristöä säästävä tuotanto ja käyttö; te-

ollisuuslaitosten turvallisuus; tuotantoteknologioiden ja -prosessien kehittäminen,

- kemiallisten aineiden luokitus ja turvallinen käsittely,
- veden, erityisesti juomavesilähteiden ja valtioiden rajat ylittävien vesiväylien, pilaantumisen tehokas ehkäiseminen ja vähentäminen,
- jätteiden vähentäminen, kierrätys ja hygieeninen jätteistä huolehtiminen (mukaan lukien radioaktiiviset jätteet),
- maatalouden ympäristövaikutukset; maaperän eroosio; metsien sekä kasvi- ja eläinkunnan suojelu; ekologisen tasapainon palauttaminen maaseuduilla,
- aluesuunnittelu, mukaan lukien rakentamis- ja kaupunkisuunnittelu,
- taloudellisten ja verotuksellisten keinojen käyttö,
- maailmanlaajuiset ilmastonmuutokset ja niiden ehkäiseminen,
- ympäristökasvatus ja ympäristöongelmien tiedostaminen,
- kansainväliset ympäristöä koskevat yleissopimukset.

3. Yhteistyöhön sisältyy:

- tietojen ja asiantuntijoiden vaihto, myös puhtaan teknologian alalla; ympäristöä koskevien tietojärjestelmien kehittäminen,
- koulutusohjelmat,
- yhteinen tutkimustoiminta,
- lainsäädäntöjen lähentäminen (yhteisön säännöt),
- yhteistyö alueellisella tasolla (mukaan lukien yhteistyö Euroopan ympäristö-

keskuksessa yhteisön perustettua sen) ja kansainvälisellä tasolla,

- toimintasuunnitelmien kehittäminen, erityisesti maailmanlaajuisten ja ilmastoon liittyvien ongelmien osalta.

82 artikla

Liikenne

1. Osapuolet kehittävät ja vahvistavat yhteistyötään, jotta Tšekin tasavalta voisi:

- nykyaikaistaa liikenneolojaan sekä uudistaa niitä rakenteellisesti,
- parantaa matkustajien ja tavaroiden liikkuvuutta sekä pääsyä kuljetusmarkkinoille poistamalla hallinnollisia, teknisiä ja muita esteitä,
- helpottaa yhteisön kauttakuljetuksia Tšekin tasavallassa maantie-, rautatie- ja sisävesiliikenteessä sekä yhdistetyissä kuljetuksissa,
- saada aikaan liikenteen hoitoa koskevia sääntöjä, jotka ovat verrattavissa yhteisön vastaaviin sääntöihin.

2. Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- kaupallista, oikeudellista ja teknistä koulutusta koskevat ohjelmat,
- teknisen avun ja neuvojen antaminen sekä tietojen vaihto,
- välineiden toimittaminen infrastruktuurien kehittämiseksi Tšekin tasavallassa.

3. Ensimmäiset yhteistyön alueet ovat seuraavat:

- maanteiden infrastruktuureiden suunnittelu ja nykyaikaistaminen, mukaan lukien kauttakuljetusedellytysten asteittainen parantaminen,
- rautateiden ja lentokenttien hallinto,

mukaan lukien toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välinen yhteistyö,

- maanteiden, rautateiden, satamien, lentokenttien ja sisävesiväylien infrastruktuurien nykyaikaistaminen kaikkia osapuolia hyödyttävillä pääväylillä ja Euroopan laajuisten kuljetusreittien varrella,

- aluesuunnittelu, mukaan lukien rakentamis- ja kaupunkisuunnittelu,

- maantie-rautatiekuljetusten, konttikuljetusten, laivauksen ja terminaalien rakentamisen kannustaminen,

- yhteisön sääntöjen mukaisten, uusien teknisten välineiden käyttöönotto,

- yhteisten teknologia- ja tutkimusohjelmien edistäminen 76 artiklan mukaisesti,

- sellaisten lainsäädännöllisten toimenpiteiden toteuttaminen ja sellaisen kaikkia liikenteen aloja koskevien menettelyjen täytäntöönpano, jotka ovat yhteensopivia yhteisön liikennettä koskevien menettelyjen kanssa.

83 artikla

Televiestintä

1. Osapuolet kehittävät ja vahvistavat yhteistyötään tällä alalla ja toteuttavat tätä varten erityisesti seuraavat toimenpiteet:

- televiestintää koskevien tietojen vaihto,
- teknisten ja muiden tietojen vaihto sekä seminaarien, työpajojen ja konferenssien järjestäminen molempien osapuolten asiantuntijoille,
- koulutus ja neuvonta,
- teknologian siirto,
- molempien osapuolten toimivaltaisten

- toimielinten toteuttamat yhteiset hankkeet,
- eurooppalaisten standardien, määräysten ja järjestelmien edistäminen,
 - uusien viestintämuotojen, -palveluiden ja -laitteiden edistäminen, erityisesti jos niillä on kaupallisia sovelluksia.
2. Näissä toimissa keskitytään seuraaviin ensisijaisiin aloihin:
- Tšekin tasavallan televiestintäverkon nykyaikaistaminen ja yhdistäminen eurooppalaisiin ja maailmanlaajuisiin verkkoihin,
 - yhteistyö Euroopan standardointielinten kanssa,
 - Euroopan laajuisten järjestelmien yhdistäminen; televiestinnän oikeudelliset ja hallinnolliset näkökohdat,
 - televiestinnän hallinto uudessa taloudellisessa ympäristössä: organisatorakenteet sekä organisaatioon liittyvät toimintasuunnitelmat ja suunnittelu, hankintaperiaatteet,
 - aluesuunnittelu, mukaan lukien rakentamis- ja kaupunkisuunnittelu.
- pankki- ja rahoituspalvelujen valvonnan ja sääntelyn parantaminen,
- yhteisön ja Tšekin tasavallan oikeuden käännosten valmistelu,
- sanastojen laatiminen,
- tietojen vaihto, erityisesti lakiehdotusten osalta.
- b) Yhteistyöhön sisältyy tätä varten tekninen avunanto ja koulutus.
2. Osapuolet toimivat yhteistyössä tarkoituksenaan kehittää tehokkaita tilintarkastusjärjestelmiä Tšekin tasavallassa yhteisössä voimassa olevien yhdenmukaistettujen menettelyjen mukaisesti.

a) Yhteistyö kohdistuu erityisesti:

- itsenäisen tilituomioistuimen perustamiseen Tšekin tasavaltaan,
- sisäisten kirjanpidon tarkastusyksiköiden perustamiseen julkisiin hallintoelimiin,
- kirjanpidon tarkastusjärjestelmiä koskevaan tietojen vaihtoon,
- kirjanpidon tarkastusasiakirjojen yhdenmukaistamiseen,
- koulutus- ja neuvontatoimintaan.

b) Yhteisö myöntää tätä tarkoitusta varten tarvittaessa teknistä apua.

84 artikla

Pankki-, vakuutus- ja muut rahoituspalvelut

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä tarkoituksenaan luoda ja kehittää asianmukaiset edellytykset Tšekin tasavallan pankki-, vakuutus- ja rahoitusalan kannustamiseksi.

a) Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- sellaisen yhteisen kirjanpitojärjestelmän käyttöönotto, joka on yhteensopi- va eurooppalaisten sääntöjen kanssa,
- pankki- ja rahoitusalan vahvistaminen ja rakenteellinen uudistaminen,

85 artikla

Rahapolitiikka

Yhteisö antaa Tšekin tasavallan viranomaisten pyynnöstä teknistä apua avustukseen Tšekin tasavaltaa kruunun saattamisessa vapaasti vaihdettavaksi valuutaksi ja Tšekin tasavallan politiikkojen asteittaiseksi lähentämiseksi Euroopan valuuttajärjestelmään. Tähän sisältyy epävirallinen tietojen vaihto

Euroopan valuuttajärjestelmän periaatteista ja toiminnasta.

86 artikla

Rahanpesu

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä tarpeesta työskennellä ja olla yhteistyössä osapuolten rahoitusjärjestelmien käytön estämiseksi sellaisten varojen alkuperän häivyttämisessä, jotka on saatu yleensä rikosten avulla ja erityisesti huumausaineiden laittoman kaupan avulla.

2. Tämän alan yhteistyöhön sisältyy erityisesti hallinnollinen ja tekninen apu, jonka tarkoituksena on antaa rahanpesun estämiseksi asianmukaisia sääntöjä, jotka vastaavat samaa asiaa koskevia yhteisön ja kyseisen alan kansainvälisten toimielinten, erityisesti rahoitusalan rahanpesutyöryhmän (FATF), sääntöjä.

87 artikla

Alueiden kehittäminen

1. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään alueiden kehittämisen ja aluesuunnittelun alalla.

2. Tätä varten toteutetaan seuraavia toimia:

- kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välinen tietojen vaihto aluepolitiikasta ja aluesuunnittelusta,
- Tšekin tasavallan avustaminen tällaisten menettelyjen kehittämiseksi,
- alueellisten ja paikallisten viranomaisten taloudellista kehitystä koskevat yhteiset toimet,
- tutkimus yhteisestä lähestymistavasta yhteisön ja Tšekin tasavallan rajalla olevien alueiden ja muiden vakavista alueellisista eriarvoisuuksista kärsivien Tšekin tasavallan alueiden kehittämiseksi,

— molemminpuoliset vierailut yhteistyö- ja avustusmahdollisuuksien selvittämiseksi,

— virkamiesten tai asiantuntijoiden vaihto,

— teknisen avun antaminen,

— tietojen ja kokemusten vaihtoa koskevien ohjelmien laatiminen, mukaan lukien seminaarit.

88 artikla

Sosiaalialan yhteistyö

1. Osapuolet kehittävät yhteistyötään terveyden ja turvallisuuden aloilla parantaakseen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelua, ottaen lähtökohdaksi yhteisön suojelun tason. Tähän yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

— teknisen avun antaminen,

— asiantuntijoiden vaihto,

— yritysten välinen yhteistyö,

— tietojen vaihto, yritysten pyytämän hallinnollisen tai muun avun myöntäminen, koulutustoiminnan järjestäminen.

2. Työllisyyden alalla osapuolten välisen yhteistyön tavoitteena on erityisesti ammatillisen sijoittumisen ja suuntautumisen nykykaistaminen sekä siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttaminen ja paikallisen kehittämisen kannustaminen teollisuuden rakenneuudistuksen edistämiseksi.

Lisäksi yhteistyötä toteutetaan esimerkiksi suorittamalla tutkimuksia, tarjoamalla asiantuntijapalveluja sekä tiedotus- ja koulutus-toiminnalla.

3. Sosiaaliturvan alalla osapuolten välisen yhteistyön tarkoituksena on mukauttaa sosiaaliturvajärjestelmät uuteen taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen tilanteeseen, erityisesti

tarjoamalla asiantuntijapalveluita sekä tiedon-
tuksen ja koulutuksen avulla.

89 artikla

Matkailu

Osapuolet vahvistavat ja kehittävät yhteis-
työtään erityisesti:

- suosimalla matkailua,
- tehostamalla tiedonkulkua esimerkiksi kansainvälisten verkkojen ja tietopankkien kautta,
- siirtämällä tietotaitoa koulutuksen, vaihtotoiminnan ja seminaarien avulla,
- toteuttamalla alueellisia matkailuhankkeita (valtioiden rajat ylittävät hankkeet, ystävyyskaupunkitoiminta ja niin edelleen),
- vaihtamalla mielipiteitä ja varmistamalla matkailuun vaikuttavien ja molempia osapuolia kiinnostavia tärkeitä ongelmia koskevien tietojen vaihtaminen,
- edistämällä matkailualan investointeja mahdollisesti kannustavien infrastruktuurien kehittämistä.

90 artikla

Pienet ja keskisuuret yritykset

1. Osapuolten tavoitteena on kehittää ja vahvistaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä sekä yhteisön ja Tšekin tasavallan pienten ja keskisuurten yritysten välistä yhteistyötä.

2. Osapuolet kannustavat tietojen ja tietotaidon vaihtoa seuraavilla aloilla:

- pienten ja keskisuurten yritysten perustamisessa ja kehittämisessä sekä valtioiden rajat ylittävissä yhteistyössä tarvittavien oikeudellisten, hallinnollisten,

teknisten, verotuksellisten ja rahoituskellisten edellytysten luominen,

- pienten ja keskisuurten yritysten tarvitsemien erityispalvelujen tarjonta (johtajien koulutus, kirjanpito, markkinointi, laaduntarkkailu ja niin edelleen) ja tällaisia palveluja tarjoavien yksiköiden vahvistaminen,
- asianmukaisten yhteyksien luominen yhteisön toimijoihin pienten ja keskisuurten yritysten tiedonsaannin parantamiseksi ja valtioiden rajat ylittävän yhteistyön edistämiseksi (esimerkiksi yrityskumppanien luottamuksellinen hakuverkko BC-Net, Eurotietokeskukset, konferenssit ja niin edelleen).

3. Yhteistyöhön sisältyy teknisen avun antaminen, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille, sopivan hallinnollisen kehityksen luomiseksi alueellisella ja kansallisella tasolla, rahoituspalvelujen sekä teknisten ja kaupallisten palvelujen aloilla sekä koulutuksessa ja neuvonnassa.

91 artikla

Tiedotus ja viestintä

Tiedotuksen ja viestinnän osalta yhteisö ja Tšekin tasavalta toteuttavat aiheelliset toimenpiteet kannustaakseen tehokasta tietojen vaihtoa. Tärkeimpinä pidetään niitä ohjelmia, jotka välittävät suurelle yleisölle perustietoa yhteisöstä ja Tšekin tasavallasta sekä Tšekin tasavallan erityisille kohdeyleisöille erityistietoa ja takaavat mahdollisuuksien mukaan myös pääsyn yhteisön tietokantoihin.

92 artikla

Kuluttajansuoja

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä yhtenäistääkseen Tšekin tasavallan ja yhteisön kuluttajansuojajärjestelmät kokonaisuudessaan.

2. Tätä varten yhteistyöhön sisältyy siltä osin kuin on mahdollista seuraavat alat:

- tietojen vaihto,
- pääsy yhteisön tietokantoihin,
- koulutustoiminta ja teknisen avun antaminen.

93 artikla

Tulli

1. Yhteistyön tarkoituksena on varmistaa kaikkien kaupan alaan liittyvien määräysten noudattaminen ja lähentää Tšekin tasavallan tullimenettelyä yhteisön tullimenettelyyn, mikä edistää tässä sopimuksessa suunnitellun asteittaisen vapauttamisen toteuttamista.

2. Yhteistyöhön sisältyvät erityisesti seuraavat alueet:

- tietojen vaihto,
- rajat ylittävien infrastruktuurien kehittäminen,
- yhteyden luominen yhteisön ja Tšekin tasavallan kauttakuljetusjärjestelyjen välille,
- tavaraliikenteeseen liittyvien tarkastusten ja muodollisuuksien yksinkertaistaminen,
- seminaarien ja harjoittelujen järjestäminen.

Tarvittaessa annetaan teknistä apua.

3. Sopimuspuolten hallintoviranomaiset antavat toisilleen virka-apua tulliasioissa pöytäkirjan n:o 6 määräysten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita tässä sopimuksessa ja erityisesti sen 96 artiklassa määrättyjä yhteistyön muotoja.

94 artikla

Tilastoalan yhteistyö

1. Tämän alan yhteistyön tarkoituksena on sellaisen tehokkaan tilastojärjestelmän käyttöönotto, jonka avulla voidaan käyttää nopeasti ja asianmukaisesti luotettavia tilastoja, jotka ovat tarpeen talousuudistuksen suunnittelemisessa ja valvonnassa sekä yksityisen yritystoiminnan kehittämisessä Tšekin tasavaltaan.

2. Osapuolet toimivat yhteistyössä saavuttaakseen erityisesti seuraavat tavoitteet:

- tilastoinnin parantaminen Tšekin tasavallassa,
- yhdenmukaistaminen kansainvälisiin (ja erityisesti yhteisössä käytettäviin) menetelmiin, sääntöihin ja luokituksiin,
- talousuudistuksen tukemisessa ja valvonnassa tarvittavien tietojen toimittaminen,
- aiheellisten kansantalouteen ja liiketalouteen liittyvien tietojen toimittaminen yksityisille taloudellisille toimijoille,
- tietojen luottamuksellisuuden takaaminen,
- tilastotietojen vaihto.

3. Yhteisö antaa tarvittaessa teknistä apua.

95 artikla

Taloustieteet

1. Yhteisö ja Tšekin tasavalta helpottavat talousuudistusta ja taloudellista yhdentymistä yhteistyöllä, jonka tarkoituksena on parantaa niiden talouden rakenteen ja toiminnan ymmärtämistä sekä talouspolitiikan suunnittelua ja toteuttamista markkinataloudessa.

2. Tätä varten yhteisö ja Tšekin tasavalta:

- vaihtavat tietoja kansantalouden tulok-
sista ja tulevaisuuden näkymistä sekä
tarvittaessa talouden kehittämiseksi
tarkoitetuista toimintasuunnitelmista,
- erittelevät yhdessä molempia osapuolia
kiinnostavia talouteen liittyviä kysy-
myksiä, mukaan lukien talouspolitiikan
ja sen toteuttamiseksi tarvittavien kei-
nojen yhdistäminen,
- kannustavat erityisesti taloustieteen
alan yhteistyön toimintaohjelman (Ace)
avulla laajaa taloustieteilijöiden ja yh-
teisön ja Tšekin tasavallan johtotason
henkilöiden välistä yhteistyötä nopeut-
taakseen talouspolitiikan suunnittelussa
tarvittavan tietotaidon siirtoa ja varmis-
taakseen tähän politiikkaan liittyvien
tutkimustulosten laajan levittämisen.

96 artikla

Huumausaineet

1. Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti
tehostaa menettelyjä ja toimenpiteitä huuma-
usaineiden ja psykotrooppisten aineiden lait-
toman tarjonnan ja kaupan vastaisessa toi-
minnassa sekä vähentää näiden tuotteiden
väärinkäyttöä.
2. Sopimuspuolet sopivat yhteistyön mene-
telmistä, jotka ovat tarpeen näiden tavoittei-
den saavuttamiseksi, ja erityisesti yhteisten
toimien täytäntöönpanoa koskevista yksityis-
kohtaisista säännöistä. Osapuolten toimista
neuvotellaan ja niitä yhdenmukaistetaan
voimakkaasti 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla
toteutettavien toimenpiteiden ja toiminta-
suunnitelmien osalta.
3. Sopimuspuolten väliseen yhteistyöhön
sisältyy tekninen ja hallinnollinen apu erityi-
sesti seuraavilla aloilla: kansallisen lainsääd-
ännön kehittäminen ja täytäntöönpanemi-
nen, laitosten, tiedotuskeskusten ja sosiaali-
ja terveyskeskusten perustaminen, henkilös-
tön koulutus ja tutkimus sekä sen estäminen,
että huumausaineiden lähtöaineiden ja mui-
den kemiallisten aineiden väärinkäytöllä

valmistetaan lainvastaisesti huumausaineita
ja psykotrooppisia aineita.

Osapuolet voivat sopia sisällyttävänsä yh-
teistyöhön myös muita aloja.

VII OSASTO

YHTEISTYÖ KULTTUURIN ALALLA

97 artikla

1. Osapuolet sitoutuvat edistämään yhteis-
työtä kulttuurin alalla. Tarvittaessa yhteisös-
sä toteutettavat kulttuurin alan yhteistyöoh-
jelmat tai yhteisön yhdessä tai useammassa
jäsenvaltiossa toteutettavat vastaavat ohjel-
mat voidaan laajentaa Tšekin tasavaltaan ja
muuta, molempia osapuolia kiinnostavia toi-
mintoja voidaan kehittää.

Tähän yhteistyöhön sisältyvät erityisesti
seuraavat alat:

- kaunokirjallisten teosten kääntäminen,
- muistomerkkien ja paikkojen entisöinti
(arkkitehtoninen ja kulttuuriperintö),
- kulttuurin alalla työskentelevien henki-
löiden koulutus,
- aiheeltaan Eurooppaan liittyvien kult-
tuuritapahtumien järjestäminen.

2. Osapuolet toimivat yhteistyössä Euroo-
pan audiovisuaalisen teollisuuden edistämi-
seksi. Erityisesti Tšekin tasavallan audiovi-
suaalisella alalla voitaisiin osallistua toimin-
taan, jota yhteisö Media-ohjelman yhteydes-
sä vuosina 1991—1995 toteuttaa, noudatta-
malla niitä menettelyjä, jotka kulloisenkin
toiminnan johto on vahvistanut, sekä määrä-
yksiä, jotka Euroopan yhteisöjen neuvosto on
mainitusta ohjelmasta 21 päivänä joulukuuta
1991 tekemässään päätöksessä vahvistanut.

Osapuolet yhdenmukaistavat ja tarvittaessa
yhtenäistävät valtioiden rajat ylittävien lähe-
tysten sääntelyä koskevia menettelyjään, au-
diovisuaalisen alan teknisiä standardeja ja

Euroopan audiovisuaalisen teknologian edistämistoimia.

VIII OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ

98 artikla

Tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja 99, 100, 102 ja 103 artiklan määräysten mukaisesti Tšekin tasavalta saa yhteisöltä tilapäistä rahoitusapua avustusten ja lainojen muodossa, mukaan lukien Euroopan investointipankin lainat, jotka se myöntää perussääntönsä 18 artiklan määräysten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 101 artiklan määräysten soveltamista.

99 artikla

Rahoitusapuun sisältyy:

- neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3906/89, sellaisena kuin se on muutettuna, mukaisessa Phare-ohjelmassa määrätyt toimenpiteet niin kauan kuin niitä sovelletaan; tämän jälkeen yhteisö myöntää avustusten muodossa olevaa apua, joko Phare-ohjelman mukaisesti usean vuoden aikana tai sellaisen uuden monivuotisen rahoitusjärjestelyn mukaisesti, jonka yhteisö on ottanut käyttöön neuvoteltuaan Tšekin tasavallan kanssa ja ottaen huomioon 102 ja 103 artiklan määräykset,
- Euroopan investointipankin myöntämä laina tai lainat siihen päivään asti, kun niiden saaminen on mahdollista; tämän jälkeen yhteisö vahvistaa Tšekin tasavallan kanssa neuvoteltuaan enimmäismäärän ja ajanjakson, jona Euroopan investointipankki myöntää lainoja Tšekin tasavallalle.

100 artikla

Yhteisön rahoitusavun tavoitteet ja kyseisen avun kattamat alueet määritellään suun-

taa antavassa ohjelmassa, joka vahvistetaan molempien osapuolten yhteisellä sopimuksella. Osapuolet antavat tästä tiedon assosiointineuvostolle.

101 artikla

1. Yhteisö tarkastelee, jos erityinen tarve niin vaatii ja ottaen huomioon kaikki käytävissä olevat rahoitusvarat, Tšekin tasavallan pyynnöstä ja yhteistyössä kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa, osana G-24-ryhmän toimintaa, mahdollisuutta antaa tilapäistä rahoitusapua, jonka tarkoituksena on tukea:

- toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on varmistaa Tšekin tasavallan valuutan asteittainen vaihdettavuus,
- keskipitkällä aikavälillä toteutettavia vakauttamispyrkimyksiä ja pyrkimyksiä rakenteellisten uudistusten toteuttamiseksi, joka voi olla maksutaseavustusten muodossa.

2. Tämän rahoitustuen edellytyksenä on se, että Tšekin tasavalta esittää tarvittaessa IMF:n hyväksymät valuutan vaihdettavuutta ja Tšekin tasavallan talouden rakenneuudosta koskevat ohjelmat G-24-ryhmälle ja se, että yhteisö hyväksyy nämä ohjelmat, joita Tšekin tasavalta noudattaa pysyvästi, ja viimeisenä edellytyksenä on siirtyminen nopeasti yksityisiin rahoituslähteisiin perustuvaan järjestelmään.

3. Assosiointineuvostolle annetaan tieto tämän tuen myöntämiseen liittyvistä yksityiskohtaisista säännöistä ja siitä, miten Tšekin tasavalta noudattaa tähän tukeen liittyviä sitoumuksia.

102 artikla

Yhteisön rahoitustuki arvioidaan Tšekin tasavallan kehityksen tarpeiden ja tason perusteella ja ottaen huomioon asioiden vahvistettu tärkeysjärjestys ja Tšekin tasavallan talouden vastaanottokyky, takaisinmaksukyky sekä Tšekin tasavallan edistymisen markkina-

talouteen siirtymisessä ja rakennemuutoksessa.

103 artikla

Jotta käytettävissä olevia varoja käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti, sopimuspuolet huolehtivat siitä, että yhteisön avustukset yhdenmukaistetaan tiiviisti niiden avustusten kanssa, jotka tulevat muista lähteistä, esimerkiksi jäsenvaltioista, kolmansista maista, mukaan lukien G-24-ryhmä, ja kansainvälisiltä rahoituslaitoksilta, esimerkiksi Kansainvälinen valuuttarahasto, Kansainvälinen jälleenrakennus- ja kehityspankki sekä Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki.

IX OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

104 artikla

Perustetaan assosiointineuvosto, joka valoo tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Neuvosto kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa ja aina olosuhteiden niin vaatiessa. Assosiointineuvosto tarkastelee kaikkia tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä, molempia osapuolia kiinnostavia kysymyksiä.

105 artikla

1. Assosiointineuvosto muodostuu Euroopan yhteisöjen neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Tšekin tasavallan hallituksen palkkaamista jäsenistä.

2. Assosiointineuvoston jäsenet voivat käyttää edustajaa sen työjärjestyksessä määrättävin edellytyksin.

3. Assosiointineuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.

4. Assosiointineuvoston puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan yhteisöjen neuvoston jäsen ja Tšekin tasavallan hallituksen jäsen assosiointineuvoston työjärjestyksessä määrättävien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

5. Euroopan investointipankki osallistuu tarvittaessa tarkkailijana assosiointineuvoston työhön.

106 artikla

Assosiointineuvosto käyttää päätösvaltaa tässä sopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja siinä määrättyissä tapauksissa. Tehdyt päätökset sitovat osapuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Assosiointineuvosto voi myös antaa tarvittavat suositukset.

Assosiointineuvosto tekee päätökset ja antaa suositukset osapuolten yhteisellä sopimuksella.

107 artikla

1. Kumpikin osapuoli voi saattaa assosiointineuvoston käsiteltäväksi kaikki tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat erimielisyydet.

2. Assosiointineuvosto voi ratkaista erimielisyyden päätöksellään.

3. Kummankin osapuolen on toteutettava 2 kohdassa tarkoitetun päätöksen soveltamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

4. Jos erimielisyyttä ei voida ratkaista 2 kohdan mukaisesti, kumpikin osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle välimiehen valitsemisesta ja toisen osapuolen on tällöin valittava toinen välimies kahden kuukauden kuluessa. Tässä menettelyssä yhteisöä ja jäsenvaltioita pidetään erimielisyydessä yhtenä ainoana osapuolena.

Assosiointineuvosto valitsee kolmannen välimiehen.

Välimiehet tekevät päätöksensä enemmistöllä.

Kummankin riidan osapuolen on toteutettava välimiesten päätöksen soveltamiseksi vaaditut toimenpiteet.

108 artikla

1. Assosiointineuvostoa avustaa sen tehtävissä assosiointikomitea, joka muodostuu Euroopan yhteisöjen neuvoston jäsenten edustajista ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenten edustajista sekä Tšekin tasavallan hallituksen edustajista tavallisesti korkeiden virkamiesten tasolla.

Assosiointineuvosto määrittää työjärjestyksessään assosiointikomitean tehtävät, joihin sisältyvät erityisesti assosiointineuvoston kokousten valmistelu ja kyseisen komitean toiminnan varmistaminen.

2. Assosiointineuvosto voi siirtää osan toimivaltaansa tai koko toimivaltaansa assosiointikomitealle, jolloin viimeksi mainittu tekee päätöksensä 106 artiklan mukaisesti.

109 artikla

Assosiointineuvosto voi päättää perustaa sellaisen komitean tai erityistoimielimen, joka soveltuu avustamaan sitä sen tehtävissä.

Assosiointineuvosto vahvistaa työjärjestyksessään näiden komiteoiden ja toimielinten kokoonpanon, tehtävät ja työskentelytavat.

110 artikla

Perustetaan parlamentaarinen assosiointitoimikunta, jossa kokoontuvat vuoropuhelua varten Tšekin tasavallan parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenet. Tämä toimikunta kokoontuu säännöllisin, itse määrittämiensä väliajoin.

111 artikla

1. Parlamentaarinen assosiointitoimikunta muodostuu Euroopan parlamentin ja Tšekin tasavallan parlamentin jäsenistä.

2. Parlamentaarinen assosiointitoimikunta vahvistaa työjärjestyksensä.

3. Parlamentaarisen assosiointitoimikunnan puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan parlamentti ja Tšekin tasavallan parlamentti parlamentaarisen assosiointitoimikunnan työjärjestyksessä määrättävien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

112 artikla

Parlamentaarinen assosiointitoimikunta voi pyytää assosiointineuvostoa toimittamaan sille tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiaankuuluvia tietoja. Assosiointineuvosto toimittaa parlamentaariselle assosiointitoimikunnalle pyydetyt tiedot.

Parlamentaariselle assosiointitoimikunnalle ilmoitetaan assosiointineuvoston päätöksistä.

Parlamentaarinen assosiointitoimikunta voi antaa suosituksia assosiointineuvostolle.

113 artikla

Kumpikin osapuoli sitoutuu varmistamaan tämän sopimuksen mukaisesti toisen osapuolen luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden pääsyn tasapuolisesti omiin kansalaisiinsa verrattuna sopimuspuolten toimivaltaisiin tuomioistuimiin ja hallinnollisiin toimielimiin vaaliakseen siellä yksilökohtaisia oikeuksiaan ja omistusoikeuksiaan sekä henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen liittyviä oikeuksiaan.

114 artikla

Mikään tämän sopimuksen määräys ei estä sopimuspuolta toteuttamasta toimenpiteitä:

- a) joita se pitää tarvittavina estääkseen sen keskeisten turvallisuusetujen vastaisten tietojen levittämisen;
- b) jotka liittyvät aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan, tai tutkimukseen, kehitykseen tai tuotantoon sopimuspuolen puolustuksen varmistamiseksi, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailuedellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön;
- c) joita se pitää olennaisina varmistamiseen oman turvallisuutensa tilanteessa, jossa esiintyy vakavaa sisäistä levottomuutta, joka voi haitata lain ja yleisen järjestyksen ylläpitoa, sotatilanteessa tai jos vakava kansainvälinen jännitys uhkaa muuttua aseelliseksi yhteenotoksi tai täyttääkseen velvoitteet, joihin se on myöntynyt rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämisen varmistamiseksi.

115 artikla

1. Tämän sopimuksen soveltamisaloilla, sanotun kuitenkin rajoittamatta siinä olevien erityismääräysten soveltamista:

- Tšekin tasavallan yhteisöön soveltama järjestely ei saa johtaa minkäänlaiseen syrjintään jäsenvaltioiden, niiden kansalaisten tai niiden yhtiöiden välillä,
- yhteisön Tšekin tasavaltaan soveltama järjestely ei saa johtaa minkäänlaiseen syrjintään Tšekin tasavallan kansalaisten tai sen yhtiöiden välillä.

2. Edellä 1 kohdan määräykset eivät vaikuta osapuolten oikeuteen soveltaa asiaa koskevia verolainsäädännön määräyksiä verovelvollisiin, jotka asuinpaikkansa puolesta eivät ole samanlaisessa asemassa.

116 artikla

Tšekin tasavallasta peräisin oleviin tuotteisiin ei sovelleta niitä yhteisöön tuotaessa jä-

senmaiden keskenään soveltamia järjestelyjä edullisempia järjestelyjä.

Tšekin tasavaltaan IV osaston ja V osaston I luvun mukaan sovellettu järjestely ei saa olla edullisempi kuin jäsenvaltioiden keskenään soveltama järjestely.

117 artikla

1. Osapuolet toteuttavat kaikki tarvittavat yleiset tai erityiset toimenpiteet täyttääkseen tämän sopimuksen mukaiset velvoitteensa. Ne huolehtivat, että tässä sopimuksessa vahvistetut tavoitteet saavutetaan.

2. Jos toinen osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei ole täyttänyt jotakin sille tämän sopimuksen mukaisesti kuuluvaa velvoitetta, se voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet. Ensin sen on, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia, toimitettava assosiointineuvostolle kaikki hyödylliset tiedot, jotka ovat tarpeen tilanteen perusteelliseen tarkasteluun osapuolten hyväksymän ratkaisun löytämiseksi.

Valinnassa on annettava etusija sellaisille toimenpiteille, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen toiminnalle. Nämä toimenpiteet annetaan viipymättä assosiointineuvostolle tiedoksi ja niistä neuvotellaan assosiointineuvostossa toisen osapuolen pyynnöstä.

118 artikla

Siihen asti kunnes yksityishenkilöille ja taloudellisille toimijoille myönnetään vastaavat oikeudet tämän sopimuksen mukaisesti, tämä sopimus ei vaikuta niihin oikeuksiin, jotka niille taataan yhden tai useamman jäsenvaltion sekä Tšekin tasavallan välisissä sopimuksissa.

119 artikla

Pöytäkirjat n:o 1—8 sekä liitteet I—XVII ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

120 artikla

Tämä sopimus tehdään rajoittamattomaksi ajaksi.

Kumpikin osapuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen ilmoittamalla siitä toiselle osapuolelle. Tämän sopimuksen soveltaminen päättyy kuuden kuukauden kuluttua kyseisestä ilmoituksesta.

121 artikla

Tätä sopimusta sovelletaan alueilla, joilla sovelletaan Euroopan talousyhteisön, Euroopan atomienergiayhteisön ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksia mainituissa perustamissopimuksissa määrätyn edellytyksin, sekä Tšekin tasavallan alueella.

122 artikla

Tämä sopimus on laadittu kahtena kappaletta englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan, tanskan ja tšekin kielellä jokaisen tekstin ollessa yhtä todistusvoimainen.

123 artikla

Sopimuspuolet hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti.

Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen menettelyjen täytäntöönpanosta.

Tämä sopimus korvaa heti voimaan tultuaan Brysselissä 7 päivänä toukokuuta 1990 allekirjoitetun Euroopan talousyhteisön, Euroopan atomienergiayhteisön sekä Tšekin ta-

savallan välisen kauppaa ja taloudellista sekä kaupallista yhteistyötä koskevan sopimuksen sekä ennen tämän sopimuksen voimaantuloa Brysselissä 28 päivänä kesäkuuta 1991 parafoidun Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Tšekin tasavallan välisen pöytäkirjan.

124 artikla

1. Ottaen huomioon se seikka, että tämän sopimuksen joidenkin osien vastaavia määräyksiä ja siten 16 päivänä joulukuuta 1991 yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välillä allekirjoitetun Eurooppa-sopimuksen määräyksiä, erityisesti tavaroiden liikkuvuutta koskevia määräyksiä, on sovellettu 1 päivästä maaliskuuta 1992 16 päivänä joulukuuta 1991 allekirjoitetun yhteisön ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välisen väliaikaisen sopimuksen perusteella, sellaisena kuin se on muutettuna yhteisön ja Tšekin tasavallan sekä yhteisön ja Slovakian tasavallan välisillä täydentävillä pöytäkirjoilla, sopimuspuolet sopivat siitä, että näissä olosuhteissa ja tämän sopimuksen III osaston 64, 66 ja 67 artiklassa sekä pöytäkirjoissa n:o 1 (lukuun ottamatta sen 3 artiklaa) - 6 "tämän sopimuksen voimaantulopäivällä" tarkoitetaan:

— 1 päivää maaliskuuta 1992 niiden velvoitteiden osalta, jotka tulevat voimaan sopimuksen voimaantulopäivänä,

ja

— 1 päivää tammikuuta 1992 niiden velvoitteiden osalta, jotka tulevat voimaan voimaantulopäivän jälkeen ja joissa viitataan voimaantulopäivään.

2. Jos sopimuksen voimaantulo tapahtuu 1 päivänä tammikuuta jälkeen jonakin vuonna, sovelletaan pöytäkirjan n:o 7 määräyksiä.

LIITELUETTELO

I	9 artiklan 1 kohta ja 19 artiklan 2 kohta	Teollisuustuotteiden ja maataloustuotteiden määritelmä
II	10 artiklan 2 kohta	Yhteisön tariffimyönnytykset
III	10 artiklan 3 kohta	Yhteisön tariffimyönnytykset
IV	11 artiklan 1 kohta	Tšekin tasavallan tariffimyönnytykset
V	11 artiklan 2 kohta	Tšekin tasavallan tariffimyönnytykset
VI	11 artiklan 3 kohta	Tšekin tasavallan tariffimyönnytykset
VII	11 artiklan 4 kohta	Tšekin tasavallan tariffimyönnytykset
VIII	11 artiklan 5 kohta	Tšekin tasavallan myönnytykset: tuonnin määrälliset rajoitukset
IX	14 artiklan 3 kohta	Luettelo Tšekin tasavallan vientilisenssien alaisista tuotteista
X	18 artiklan 1 kohta ja 18 artiklan 2 kohta	Jalostetut maataloustuotteet Maatalousosat
XIa	21 artiklan 2 kohta	Yhteisön maataloustuotteita koskevat myönnytykset
XIb	21 artiklan 2 kohta	Yhteisön maataloustuotteita koskevat myönnytykset
XII	21 artiklan 4 kohta	Elävien nautaeläinten tuontiin sovellettava menettely yhteisössä
XIII	21 artiklan 4 kohta	Yhteisön maataloustuotteita koskevat myönnytykset
XIV	21 artiklan 4 kohta	Tšekin tasavallan maataloustuotteita koskevat myönnytykset
XV	24 artikla	Yhteisön kalastustuotteita koskevat myönnytykset
XVIa	IV osaston II luku	"Rahoituspalvelujen" sijoittautuminen
XVIb	45 artiklan 1 kohdan i alakohda, 45 artiklan 5 kohta ja 51 artikla	"Siirtymäkauden loppuun liittyvien alojen" sijoittautuminen
XVIc	45 artiklan 5 ja 6 kohta	"Soveltamisalan ulkopuolisten alojen" sijoittautuminen
XVII	67 artiklan 2 kohta	Henkinen omaisuus

Assosiaatiosopimuksen liitteitä I—XV ja sopimuksen pöytäkirjoja 1—5, 7 ja 8, Euroopan yhteisön ja Tšekin välillä kirjeenvaihtona tehtyjä sopimuksia, päätösasiakirjaa sekä julistuksia ei ole julkaistu tämän hallituksen esityksen liitteenä. Tekstit ovat nähtävänä Euroopan yhteisöjen virallisen lehden suomenkielisen laitoksen erityispainoksessa 1994 (11. luku: Ulkosuhteet, nide 36, EYVL L 360, s. 1).

LIITE XVIa

(IV osasto II luku)

SIJOITTAUTUMINEN: "RAHOITUSPALVELUT"

Määritelmä

"Rahoituspalvelujen" käsitteellä tarkoitetaan kaikkia toisen osapuolen tällaisista palveluista huolehtivien tarjoajien tarjoamia rahoituspalveluja. Se kattaa seuraavat toiminnot:

A. Kaikki vakuutuspalvelut ja niihin liittyvä toiminta

1. Ensivakuutus (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus):
 - i) henkivakuutus;
 - ii) muu kuin henkivakuutus.
2. Jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus.
3. Vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusasiamiesten ja -edustajien toiminta.
4. Vakuutusalan liitännäispalvelut, kuten neuvonta- ja aktuaari-, riskin arviointi- ja vahingonselvittelypalvelut.

B. Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutusta)

1. Talletusten ja muiden takaisin maksettavien varojen vastaanotto asiakkailta.
2. Kaikenlainen lainaustoiminta, muun muassa kulutusluotot, kiinnitysluotot, myyntisaatavien rahoitus ja liiketoiminnan rahoitus.
3. Rahoitusleasing.

4. Maksupalvelut ja rahansiirtopalvelut, kuten luotto- ja maksukortit, matkasekit ja pankkisekit.
5. Takaukset ja maksusitoumukset.
6. Maksujen suorittaminen omaan tai asiakkaiden lukuun pörssimarkkinoilla, pörssissä noteeraamattomilla markkinoilla tai muilla markkinoilla, erityisesti:
 - a) rahamarkkinavälineet (sekit, vekselit, talletustodistukset jne.),
 - b) valuutta,
 - c) johdannaistuotteet, muiden muassa futuurit ja optiot,
 - d) vaihto- ja korkokurssit, joista sellaiset tuotteet kuten vaihtosopimukset, korkotakuusopimukset jne.,
 - e) siirrettävissä olevat arvopaperit,
 - f) muut kaupankäyntikelpoiset välineet ja rahoitusomaisuus, erityisesti metallivarat.
7. Osallistuminen kaikenlaisiin osakeantteihin, erityisesti osakkeiden merkintä ja sijoitukset asiamiehenä (yksityiset tai julkiset) ja näihin anteihin liittyvien palveluiden tarjonta.
8. Välitystoiminta rahamarkkinoilla.
9. Omaisuuden hoito, erityisesti käteisvarojen tai arvopaperikannan hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot,

eläkerahastojen hoito sekä vartiointi-, talletus- tai konsignaatiopalvelut.

10. Rahoitusomaisuuden, kuten arvopapereiden, johdannaisvälineiden ja muiden kaupankäyntikelpoisten välineiden maksu- ja korvauspalvelut.
11. Neuvontapalvelut ja alakohdissa 1—10 lueteltuihin erilaisiin toimintoihin liittyvät muut rahoituspalvelut, erityisesti tiedot ja arvioinnit luottoasiakirjoista, asiakirjakannan kokoamiseen liittyvät tiedustelut ja neuvonta, yhtiöiden omistussuuksiin, uudelleenjärjestelyihin ja toimintaperiaatteisiin liittyvät neuvot.
12. Rahoitustietojen välittäminen ja siirto, rahoitustietojen käsittely ja erityisohjelmistojen toimittaminen muiden rahoituspalvelujen tarjoajien toimesta.

Seuraavat toimet eivät kuulu rahoituspalvelujen määrittelyihin:

- a) Keskuspankkien tai muiden julkisten laitosten toteuttamat toimet rahan ja vaihtokursseihin sovellettavan politiikan yhteydessä.
- b) Keskuspankkien sekä julkisten toimielinten, viranomaisten tai laitosten harjoittama toiminta valtion lukuun tai valtion takuulla lukuun ottamatta tapauksia, joissa näiden julkisten yhteisöjen kanssa kilpailevat rahoituspalveluiden tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.
- c) Viralliseen sosiaaliturva- tai vanhuuseläkejärjestelmään kuuluva toiminta lukuun ottamatta tapauksia, joissa julkisten yhteisöjen tai yksityisten laitosten kanssa kilpailevat rahoituspalveluiden tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.

*LIITE XVIIb***(45 artiklan 1 kohdan i alakohta ja 5 kohta sekä 51 artikla)**

SIJOITTAUTUMINEN: "SIIRTYMÄKAUDEN LOPPUUN LIITTYVÄT ALAT"

— Aseiden ja puolustusvälineiden tuotanto,	— kiinteistöjen omistus, käyttö, myynti ja vuokraus,
— teräksen tuotanto,	— kiinteistöihin ja luonnonvaroihin liittyvät välitystoimet.
— julkisen omaisuuden osto yksityistämisprosessin yhteydessä,	
-

LIITE XVII

1. Sopimuksen 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitetaan seuraavaa monenvälistä yleissopimusta: tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskevan Madridin sopimuksen (Madrid, 1989) pöytäkirja.
2. Assosiointineuvosto voi päättää, että 67 artiklan 2 kohtaa sovelletaan muihin monenvälisiin yleissopimuksiin.
3. Sopimuspuolet ilmaisevat sitoutumisensa seuraavien monenvälisten yleissopimusten velvoitteiden noudattamiseen:
- Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (Pariisin sopimuskirja, 1971),
 - kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyriyten suojaamisesta (Rooma, 1961),
 - teollisoikeuden suojelemista koskeva Pariisin yleissopimus (Tukholman sopimuskirja, 1967, mukautettu 1979),
 - tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskeva Madridin sopimus (Tukholman sopimuskirja, 1967, mukautettu 1979),
 - Nizzan sopimus tavaroiden ja palvelujen kansainvälisestä luokituksista tavaramerkkien rekisteröimistä varten (Geneve, 1977, mukautettu 1979),
 - Budapestin sopimus mikro-organismien tallettamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patentinhakumenettelyä varten (1977, muutettu 1980),
 - patenttiyhteistyösopimus (Washington, 1970, mukautettu 1979 ja muutettu 1984).
4. Tämän liitteen 3 kohdan ja henkistä omaisuutta koskevan 76 artiklan 1 kohdan määräysten soveltamiseksi sopimuspuolina ovat Tšekin tasavalta ja Euroopan talousyhteisö sekä sen jäsenvaltiot, kukin siinä määrin, kuin ne ovat toimivaltaisia näissä yleissopimuksissa tai 76 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin teolliseen, henkiseen tai kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien toimintojen osalta.
5. Tämän liitteen ja henkistä omaisuutta koskevan 76 artiklan 1 kohdan määräyksiä sovelletaan siten, että ne eivät rajoita Euroopan talousyhteisön ja sen jäsenvaltioiden harjoittamaa toimivaltaa teolliseen, henkiseen tai kaupalliseen omaisuuteen kuuluvissa toiminnoissa.

LUETTELO PÖYTÄKIRJOISTA

- PÖYTÄKIRJA n:o 1 tekstiili- ja vaatetustuotteista
- PÖYTÄKIRJA n:o 2 Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista tuotteista
- PÖYTÄKIRJA n:o 3 Tšekin tasavallan ja yhteisön välisestä, ETY:n perussopimuksen liitteeseen II kuulumattomien jalostettujen maataloustuotteiden kaupasta
- PÖYTÄKIRJA n:o 4 käsitteen "peräisin olevat tuotteet" ("alkuperätuotteet") määritelmistä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmistä
- PÖYTÄKIRJA n:o 5 Tšekin tasavallan sekä Espanjan ja Portugalin väliseen kauppaan sovellettavista erityismääräyksistä
- PÖYTÄKIRJA n:o 6 keskinäisestä avunannosta tulliasioissa
- PÖYTÄKIRJA n:o 7 vuosittaisissa rajoissa annetuista myönnytyksistä
- PÖYTÄKIRJA n:o 8 Tšekin tasavallan valtioseuraannosta ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön (yhteisö) ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välisen kauttakuljetusta ja maaliikenteen infrastruktuureja koskevan kirjeenvaihdon

PÖYTÄKIRJA N:o 6**keskinäisestä avunannosta tulliasioissa**

1 artikla

Määritelmät

Tässä asiakirjassa tarkoitetaan:

- a) *tullilainsäädännöllä* sopimuspuolten alueella sovellettavia määräyksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljetusta ja saattamista muun tullimenettelyn alaisiksi, mukaan lukien osapuolten toteuttamat kielto-, rajoitus- ja tarkastustoimenpiteet;
- b) *tullilla* kokonaisuutta, joka muodostuu sopimuspuolten alueella tullilainsäädännön mukaisesti kannetuista erilaisista tulleista, veroista ja muista maksuista, lukuun ottamatta maksuja, joiden määrä vastaa suunnilleen suoritetuista palveluista aiheutuneita kustannuksia;
- c) *pyynnön esittäneellä viranomaisella* toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka toinen sopimuspuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen, ja joka esittää tulliasioita koskevan avunantopyynnön;
- d) *pyynnön saaneella viranomaisella* toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka toinen sopimuspuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen, ja jolle tulliasioita koskeva avunantopyyntö osoitetaan;
- e) *rikkomisella* kaikkia tullilainsäädännön vastaisia toimia sekä yrityksiä toimia tämän lainsäädännön vastaisesti.

2 artikla

Soveltamisala

1. Sopimuspuolet avustavat toisiaan tässä pöytäkirjassa määrättyillä tavoilla ja edellytyksillä taatakseen, että tullilainsäädäntöä so-

velletaan moitteettomasti, ja erityisesti ehkäisevät ja toteavat tämän lainsäädännön vastaiset rikkomiset ja suorittavat niitä koskevia tutkimuksia.

2. Tässä pöytäkirjassa määrätty keskinäinen avunanto tulliasioissa koskee kaikkia sopimuspuolten hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia soveltamaan tätä pöytäkirjaa. Se ei rajoita keskinäistä avunantoa rikosasioissa koskevien määräysten soveltamista. Sitä ei myöskään sovelleta ilman kyseisten viranomaisten lupaa tietoihin, jotka on kerätty oikeusviranomaisten pyynnöstä.

3 artikla

Pyynnöstä tapahtuva avunanto

1. Pynnön saanut viranomaisen toimittaa pynnön esittäneen viranomaisen pynnöstä tälle kaikki asiaa koskevat tiedot, joiden avulla tämä voi varmistua, että tullilainsäädäntöä sovelletaan moitteettomasti, ja erityisesti tiedot todetuista tai suunnitelluista toimista, jotka rikkovat tai jotka ovat omiaan rikkomaan kyseistä lainsäädäntöä.

2. Pynnön saanut viranomaisen ilmoittaa pynnön esittäneen viranomaisen pynnöstä tälle, onko toisen sopimuspuolen alueelta viedyt tavarat asianmukaisesti toimitettu toisen sopimuspuolen alueelle sekä täsmentää tarvittaessa, mihin tullimenettelyyn kyseiset tavarat on tarkoitettu.

3. Pynnön saanut viranomaisen toteuttaa pynnön esittäneen viranomaisen pynnöstä tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että valvonta kohdistuu:

- a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä;

- b) sellaisten tavaroiden liikkumiseen, joiden on ilmoitettu mahdollisesti olevan vakavien tullilainsäädännön vastaisten tekojen kohteena;
- c) kuljetusvälineihin, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän taikka voitava käyttää tullilainsäädännön vastaisissa toimissa.

4 artikla

Oma-aloitteinen avunanto

Sopimuspuolet avustavat toisiaan toimivaltansa kuuluvilla aloilla, jos ne pitävät sitä tarvittavana tullilainsäädännön oikean soveltamisen kannalta, erityisesti jos ne saavat tietoja, jotka liittyvät:

- toimiin jotka ovat rikkoneet, rikkovat tai ovat omiaan rikkomaan kyseistä lainsäädäntöä, ja joista muut sopimuspuolet voivat olla kiinnostuneita,
- kyseisten toimien toteuttamisessa käytettyihin uusiin keinoihin tai menetelmiin,
- tavaroihin, joiden tiedetään olevan tuontia, vientiä, kauttakuljetusta tai mitä tahansa muuta tullimenettelyä koskevan tullilainsäädännön vastaisten toimien kohteena.

5 artikla

Tiedoksiannot/ilmoitukset

Pyynnön saanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet:

- toimittaakseen kaikki asiakirjat ja
- ilmoittaakseen kaikista päätöksistä,

jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, alueellaan pysyvästi asuvalle tai sinne sijoittautuneelle vastaanottajalle. Tässä tapauksessa sovelletaan 6 artiklan 3 kohtaa.

6 artikla

Avunantopyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti tehdyt pyynnot esitetään kirjallisina. Pyynnön täyttämiseksi tarvittavat asiakirjat liitetään mainittuun pyyntöön. Suulliset pyynnot voidaan kiireellisissä tapauksissa hyväksyä, mutta ne on viipymättä vahvistettava kirjallisesti.

2. Edellä 1 kohdan mukaisesti esitettyihin pyyntöihin liitetään seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittävä viranomainen;
- b) pyydetty toimenpide;
- c) pyynnön aihe ja tarkoitus;
- d) asiaan liittyvä lainsäädäntö, säännöt ja muut asiaa koskevat oikeudelliset keino;
- e) mahdollisimman tarkat ja täydelliset tiedot niistä luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä, joita tutkimus koskee;
- f) yhteenveto asiaa koskevista seikoista, lukuun ottamatta 5 artiklassa määrättyjä tapauksia.

3. Pyynnot laaditaan pyynnön saaneen viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin kyseisen viranomaisen hyväksymällä kielellä.

4. Jos pyyntö ei täytä muodollisia vaatimuksia, siihen on mahdollista pyytää korjauksia tai täydennyksiä; varotoimenpiteitä voidaan kuitenkin toteuttaa.

7 artikla

Pyyntöjen täyttäminen

1. Vastatakseen avunantopyyntöön pyynnön saanut viranomainen tai, jos tämä viranomainen ei voi toimia yksin, hallinnollinen yksikkö, jolle kyseinen viranomainen on

toimittanut pyynnön, toimii toimivaltansa ja voimavarojensa rajoissa ja siten kuin jos se toimisi omaan lukuunsa tai saman sopimuspuolen muiden viranomaisten pyynnöstä, toimittaen sillä jo olevat tiedot sekä toteuttamalla aiheelliset tutkimukset tai järjestämällä ne toteutettavaksi.

2. Avunantopyyntöihin vastataan pyynnön saaneen sopimuspuolen lainsäädännön, sääntöjen ja muiden oikeudellisten keinojen mukaisesti.

3. Toisen sopimuspuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen osallisenä olevan sopimuspuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin hankkia pyynnön saaneen viranomaisen tai kyseisen viranomaisen vastualueeseen kuuluvan toisen viranomaisen virastoista tullilainsäädännön vastaisia rikkomuksia koskevia tietoja, joita pyynnön esittävä viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan tarkoituksiin.

4. Toisen sopimuspuolten virkamiehet voivat toisen osapuolen suostumuksella olla läsnä viimeksi mainitun osapuolen alueella tehtävissä tutkimuksissa.

8 artikla

Muoto, jossa tiedot on toimitettava

1. Pynnön saanut viranomainen toimittaa tutkimuksen tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle asiakirjoina, oikeaksi todistettuina asiakirjajäljennöksinä, kertomuksina ja niiden kaltaisina teksteinä.

2. Edellä 1 kohdassa määrätyn asiakirjojen toimittamisen sijasta voidaan toimittaa missä tahansa muodossa samaa tarkoitusta varten tuotettua tietokoneistettua tietoa.

9 artikla

Poikkeukset avunantovelvoitteesta

1. Sopimuspuolet voivat kieltäytyä tämän pöytäkirjan mukaisesta avunannosta jos kyseinen avunanto:

a) voi vaarantaa niiden riippumattomuuden, yleisen järjestyksen, turvallisuuden tai muut olennaiset edut

tai

b) sisältää verolainsäädäntöä tai muita kuin tulleva koskevia lainsäädännön muutoksia

tai

c) edellyttää teollisen, kaupallisen tai ammatillisen salassapitovelvollisuuden rikkomista.

2. Jos pyynnön esittänyt viranomainen pyytää apua, jota se itse ei pystyisi antamaan jos sitä siltä pyydetäisiin, se ilmoittaa asiasta pyynnössään. Pynnön saanut viranomainen päättää tällöin miten kyseiseen pyyntöön vastataan.

3. Jos avunannosta kieltäydytään, kieltäytymispäätös ja tähän päätöksen johtaneet syyt on ilmoitettava pyynnön esittäneelle viranomaiselle viipymättä.

10 artikla

Velvoite noudattaa salassapitovelvollisuutta

1. Kaikki tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa toimitetut tiedot ovat luottamuksellisia. Tietoihin sovelletaan ammatillista salassapitovelvollisuutta ja sitä suojaa, joka tiedot saaneen sopimuspuolen asiaa koskevissa säännöksissä taataan, sekä yhteisön viranomaisiin sovellettavien vastaavien säännösten tarjoamaa suojaa.

2. Henkilöihin liittyviä tietoja ei toimiteta jos on aiheellista olettaa, että tällä tavalla toimitettujen tietojen siirto tai käyttö on toisen osapuolen oikeudellisten perusperiaatteiden vastaista, ja erityisesti jos kyseiselle henkilölle aiheutuu siitä haittaa. Tiedot vastaanottava osapuoli ilmoittaa pyydetäessä annettujen tietojen ja saatujen tulosten käytöstä tiedot antaneelle osapuolelle.

3. Henkilöihin liittyviä tietoja saa toimittaa ainoastaan tulliviranomaisille, ja jos oikeudellisten toimenpiteiden tarkoitusten kannalta on tarpeen, yleiselle syyttäjälle ja oikeusviranomaisille. Muut henkilöt ja viranomaiset voivat saada kyseisiä tietoja ainoastaan tiedot antavan viranomaisen etukäteen myöntämällä luvalla.

4. Tiedot antava osapuoli tarkastaa niiden paikkansapitävyyden. Jos käy ilmi, että annettu tieto ei pidä paikkaansa tai se pitäisi hävittää, asiasta ilmoitetaan viipymättä tiedot vastaanottavalle osapuolelle. Tämän on korjattava tai hävitettävä kyseiset tiedot.

5. Henkilö, jota tiedot koskevat, voi pyynnöstä saada tietoja tallennetuista tiedoista ja tallennuksen tarkoituksesta, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta niitä tapauksia, joissa yleinen etu sen estää.

11 artikla

Tietojen käyttö

1. Saatuja tietoja käytetään ainoastaan tämän pöytäkirjan tarkoituksiin ja sopimuspuolet voivat käyttää niitä muihin tarkoituksiin ainoastaan, jos niillä on tiedot antaneen hallintoviranomaisen etukäteen antama kirjallinen suostumus ja jos kyseinen viranomainen on lisäksi asettanut niille rajoituksia. Näitä määräyksiä ei sovelleta huumausaineisiin ja psykotrooppisiin aineisiin liittyviä rikoksia koskeviin tietoihin. Kyseiset tiedot voidaan toimittaa muille viranomaisille, jotka ovat suoraan mukana huumausaineiden laittoman kaupan vastaisissa toimissa 2 artiklassa tarkoitetuissa rajoissa.

2. Mitä edellä 1 kohdassa määrätään ei estä tietojen käyttöä tullilainsäädännön rikkomisen vuoksi vireille pannuissa oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä.

3. Sopimuspuolet voivat esittää pöytäkirjoissaan, kertomuksissaan ja todistajanlausunnoissaan sekä tuomioistuimessa tapahtuvissa menettelyissä todisteena tietoja, jotka on hankittu ja asiakirjoja, joita on käytetty tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti.

12 artikla

Asiantuntijat ja todistajat

Pyynnön saaneen viranomaisen edustaja voidaan valtuuttaa esiintymään hänelle myönnettyjen valtuuksien asettamisessa rajoissa asiantuntijana tai todistajana tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvien asioiden vuoksi vireille pannuissa oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä toisen sopimuspuolen tuomioelimityksessä, sekä hankkimaan esineitä, asiakirjoja tai niiden oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, jotka voivat olla tarpeen menettelyssä. Oikeuteen saapumista koskevassa pyynnössä on ilmoitettava tarkasti mistä asiasta sekä millä oikeudella ja missä ominaisuudessa edustajaa kuulustellaan.

13 artikla

Avunannosta aiheutuvat kulut

Sopimuspuolet eivät vaadi tämän pöytäkirjan soveltamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamista, lukuun ottamatta tarvittaessa asiantuntijoille ja todistajille sekä muun kuin julkisen laitoksen palveluksessa oleville tulkeille ja kääntäjille maksettuja korvauksia.

14 artikla

Soveltaminen

1. Tämän pöytäkirjan hoitaminen uskotaan Tšekin tasavallan kansallisille tulliviranomaisille ja komission toimivaltaisille yksiköille sekä tarvittaessa jäsenvaltioiden tulliviranomaisille. Ne päättävät kaikista käytännön toimenpiteistä ja määräyksistä, jotka ovat tarpeen pöytäkirjan soveltamisessa, ottaen huomioon tietosuoja koskevat voimassa olevat säännöt. Ne voivat ehdottaa toimivaltaisille toimielimille muutoksia, jotka niiden mukaan olisi tehtävä tähän pöytäkirjaan.

2. Sopimuspuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jotka annetaan tämän artiklan määräysten mukaisesti.

15 artikla

Täydentävä luonne

1. Tämä pöytäkirja täydentää keskinäistä avunantoa koskevia sopimuksia, jotka on tehty tai jotka voidaan tehdä yhden tai useamman yhteisön jäsenvaltion ja Tšekin tasavallan välillä, eikä estä niiden soveltamista. Se ei myöskään kiellä kyseisten sopimusten mukaista laajempaa keskinäistä avunantoa.

2. Nämä sopimukset eivät rajoita yhteisön määräyksiä, jotka koskevat komission toimivaltaisten yksiköiden ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välistä, kaikkien saatujen tulliasioita koskevien ja mahdollisesti yhteisöä kiinnostavien tietojen vaihtoa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 11 artiklan soveltamista.

PÖYTÄKIRJA**EUROOPAN YHTEISÖJEN JA NIIDEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ
TSEKIN TASAVALLAN VÄLISESTÄ ASSOSIAATIESTA TEHDYN
EUROOPPA-SOPIMUKSEN INSTITUTIONAALISTEN MÄÄRÄYSTEN
MUKAUTTAMISESTA ITÄVALLAN TASAVALLAN, SUOMEN TASAVALLAN JA
RUOTSIN KUNINGASKUNNAN EUROOPAN UNIONIIN LIITTYMISEN
HUOMIOON OTTAMISEKSI**

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

IRLANTI,

ITALIAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

ALANKOMAIKEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ JA EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

toisaalta sekä

TŠEKIN TASAVALTA

toisaalta, jotka

OTTAVAT HUOMIOON Brysselissä 4 päivänä lokakuuta 1993 allekirjoitetun Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tšekin tasavallan välisestä assosiaatiosta tehdyn Eurooppa-sopimuksen, joka tuli voimaan 1 päivänä helmikuuta 1995, jäljempänä 'Eurooppa-sopimus',

KATSOVAT, että Itävallan tasavalta, Suomen tasavalta ja Ruotsin kuningaskunta liittyivät Euroopan unioniin 1 päivänä tammikuuta 1995, ja

OVAT PÄÄTTÄNEET yhteisellä sopimuksella määrittää Eurooppa-sopimuksen institutionaalisiin määräyksiin tehtävät mukautukset Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisen huomioon ottamiseksi,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Itävallan tasavallasta, Suomen tasavallasta ja Ruotsin kuningaskunnasta tulee Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tšekin tasavallan välisestä assosiaatiosta tehdyn Eurooppa-sopimuksen sopimuspuolia.

2 ARTIKLA

Suomen ja ruotsin kielellä laadittu sopimus, mukaan lukien liitteet ja pöytäkirjat, jotka ovat erottamaton osa sopimusta, sekä päätösasiakirjan liitteenä olevat julistukset ja kirjeenvaihto ovat yhtä todistusvoimaisia kuin alkuperäiset tekstit. Suomen- ja ruotsinkieliset toisinnot ovat tämän pöytäkirjan liitteenä.

3 ARTIKLA

Sopimuspuolet hyväksyvät tämän pöytäkirjan, joka on erottamaton osa sopimusta, omia

menettelyjään noudattaen. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet tämän pöytäkirjan täytäntöönpanemiseksi.

4 ARTIKLA

Tämä pöytäkirja tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet 3 artiklassa tarkoitettujen menettelyjen päätökseen saattamisesta.

5 ARTIKLA

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristö on tämän pöytäkirjan tallettaja.

6 ARTIKLA

Tämä pöytäkirja laaditaan kahtena kappaletena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, ruotsin, saksan, suomen, tanskan ja tšekin kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

Tehty Brysselissä kahdentenäkymmenentenäyhdeksäntenä päivänä marraskuuta vuonna tuhatyhdeksäsataayhdeksänkymmentäyhdeksän.